

**ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**“ΔΙΕΘΝΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ
ΚΑΙ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ”**

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΜΠΑΡΜΠΑΝΗΣ

A.M. 334

Επιβλέπων Καθηγητής :
Δρ. Πέτρος Καλαντώνης
Επίκουρος Καθηγητής
Τομέας Τουριστικών και Οικονομικών Μαθημάτων

ΑΘΗΝΑ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	Σελ. 4
Κατηγορίες Ελέγχων.....	Σελ. 5
Ορισμός Ελεγκτικής	Σελ. 6
Διακρίσεις Ελεγκτικής	Σελ. 7
Ελεγκτής	Σελ. 9
Ελεγκτικά Πρότυπα.....	Σελ. 14
Αντικειμενικές και Γενικές Αρχές	Σελ. 16
Προγραμματισμός και Σχεδιασμός.....	Σελ. 19
Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα.....	Σελ. 22
Ασυμβίβαστα και Περιορισμοί Ορκωτών Λογιστών.....	Σελ. 23
Ελεγκτικά Σκάνδαλα	Σελ. 31
«Μαγειρεύοντας» λογιστικές καταστάσεις	Σελ. 33
Χαρακτηριστικά της λογιστικής απάτης.....	Σελ. 35
Αίτια και Στόχοι λογιστικής απάτης.....	Σελ. 36
Ελληνικά Ελεγκτικά Σκάνδαλα.....	Σελ. 39
Κοσκωτάς – Τράπεζα Κρήτης.....	Σελ. 39
Proton Bank.....	Σελ. 42

Ασπίς Πρόνοια	Σελ. 44
Διεθνή Ελεγκτικά Σκάνδαλα	Σελ. 47
Enron	Σελ. 47
WorldCom	Σελ. 50
Parmalat	Σελ. 52
Lehman Brothers	Σελ. 55
ΕΞΑΓΩΓΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ	Σελ. 59
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	Σελ. 61

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σήμερα, οι κίνδυνοι που απειλούν μία επιχείρηση, επηρεάζουν ή θα επηρεάσουν τα λογιστικά της μεγέθη. Το σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον, το οποίο είναι εξαιρετικά πολύπλοκο και δυναμικό, η ραγδαία εξέλιξη στην τεχνολογία της πληροφορικής, καθώς και στα συστήματα διοίκησης, κάνουν επιτακτικές τις αναβαθμίσεις στη Λογιστική και την Ελεγκτική.

Ο Alan Greenspan, Αμερικανός οικονομολόγος, γράφει: «Οι σύγχρονες δυναμικές οικονομίες δεν μένουν ακίνητες για πολύ, ώστε να είναι εύκολο να κατανοηθούν οι δομές τους»

Από το 2008, ένα νέο φαινόμενο, η χρηματοπιστωτική κρίση που πλήττει την παγκόσμια οικονομία, αλλά και τα ελεγκτικά σκάνδαλα τις τελευταίες δεκαετίες, επιζητούν ξανά την εμπιστοσύνη των επενδυτών. Για να συμβεί όμως αυτό, πρέπει να υπάρξει χρηματοοικονομική πληροφόρηση αδιαμφισβήτητη και αδιάφθορη. Και αυτό μπορεί να το διασφαλίσει μόνο η υπακοή σε διεθνή πρότυπα τόσο των ελεγκτικών μηχανισμών, όσο και των λογιστικών κανόνων.

Η αύξηση στη ζήτηση εταιριών για υπηρεσίες ελέγχων, τα τελευταία χρόνια, είναι πραγματικά εντυπωσιακή. Και από άποψη ελεγκτικών υπηρεσιών, αλλά και από διαφορετικότητα τομέων δράσης τις οποίες πρέπει να καλύψει η ελεγκτική εταιρία.

Ξεκινώντας με σύντομη μνεία στις έννοιες έλεγχος, ελεγκτική και ελεγκτής, καθώς και τις κατηγοριοποιήσεις τους, στη συνέχεια παραθέτουμε τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, με αναφορά, κατ' επέκταση, στα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα. Τέλος, εκθέτουμε τα μεγαλύτερα Ελεγκτικά Σκάνδαλα στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό, τις τελευταίες δεκαετίες.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΛΕΓΧΩΝ

Η λειτουργία του ελέγχου είναι απαραίτητη και αναγκαία για κάθε επιχείρηση ή οργανισμό. Χωρίς αυτή δε θα ήταν δυνατό να εκτιμηθεί ούτε ο βαθμός υλοποίησης των επιθυμητών αποτελεσμάτων και συμπεριφορών ούτε να εντοπιστούν προβλήματα και ευκαιρίες για βελτιώσεις ούτε βέβαια θα μπορούσε να επιτευχθεί ο συντονισμός, η συνοχή, η προσαρμογή στο περιβάλλον και η αποτελεσματικότητά τους.

Στη βιβλιογραφία* έχουν αναπτυχθεί διάφορες τυπολογίες ελέγχου. Η πιο σημαντική είναι αυτή που παρουσιάζεται στη συνέχεια και στηρίζεται στη χρονική στιγμή που γίνεται ο έλεγχος σε σχέση με το αποτέλεσμα.

Προγενέστερος - "προδραστικός" έλεγχος. Πραγματοποιείται πριν αναληφθεί δράση από την επιχείρηση ή τον οργανισμό. Ουσιαστικά ελέγχονται εκ των προτέρων οι εισροές που εμπλέκονται στη δράση, όπως υλικά, μηχανήματα, άνθρωποι, ώστε να εξασφαλιστεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Πρόκειται ουσιαστικά για προληπτικό έλεγχο.

"Αντιδραστικός" έλεγχος. Γίνεται κατά τη διάρκεια της δράσης και σε ορισμένα ενδιάμεσα στάδια, με σκοπό να αξιολογηθεί η πορεία της προόδου και να αντιμετωπιστούν πιθανά προβλήματα.

"Μεταδραστικός έλεγχος". Ο έλεγχος αυτός πραγματοποιείται, αφού η δράση ολοκληρωθεί. Ουσιαστικά αξιολογείται κατά πόσο το αποτέλεσμα, τα κόστη και ο τρόπος της δράσης υπήρξε σύμφωνος με τα προδιαγραφέντα ή επιθυμητά.

*Πηγή: Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών – Σχολικό Βοήθημα

Μια άλλη ενδιαφέρουσα τυπολογία ελέγχων τους διακρίνει σε "κυβερνητικούς" και "μη κυβερνητικούς". Το κριτήριο αυτής της διάκρισης είναι ο βαθμός αυτοματισμού του ελέγχου. Ο κυβερνητικός έλεγχος είναι εσωτερικός, που σημαίνει ότι το σύστημα διαθέτει μηχανισμό αυτορρύθμισης, ο οποίος συνεχώς παρακολουθεί, αυτόματα εντοπίζει τις αποκλίσεις ή τις ανισορροπίες και τις διορθώνει.

Μία ειδική κατηγορία είναι οι Έλεγχοι Οικονομικού Εγκλήματος, μία σχετικά νέα κατηγορία της ελεγκτικής. Ο έλεγχος για απάτες σε οικονομικές συναλλαγές πρέπει να γίνεται από ελεγκτές με ειδικές γνώσεις, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Η Ελεγκτική είναι ένας ξεχωριστός επαγγελματικός κλάδος των διοικητικών-οικονομικών επιστημών που πραγματεύεται τους γενικούς κανόνες, όρους και προϋποθέσεις για τη διενέργεια ελέγχου σε κάθε επιχείρηση-οικονομική μονάδα-φορέα που στοχεύει στη διαφύλαξη και σωστή διαχείριση των οικονομικών πόρων, καθώς την ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού*

Τρία είναι τα βασικά θέματα τα οποία εξετάζει η Ελεγκτική:

- 1. Το αντικείμενο του ελέγχου.** Τι ελέγχεται, γιατί είναι αναγκαίος ο έλεγχος και ποιοι σκοποί επιδιώκονται μέσα από τον έλεγχο. Ενδιαφερόμενοι για τη διενέργεια του ελέγχου είναι οι διοικούντες την επιχείρηση, καθώς οι μέτοχοι, οι πιστωτές και οι συναλλασσόμενοι με αυτή.
- 2. Το υποκείμενο του ελέγχου.** Αφορά τον ελεγκτή, δηλαδή ποια πρόσωπα έχουν αναλάβει να διενεργούν τον έλεγχο, ποιές οι προδιαγραφές και τα προσόντα των ατόμων αυτών, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στα ελεγκτικά τους καθήκοντα.

*Πηγή: ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ – ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ – ΔΙΔΑΣΚΩΝ: ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΒΑΡΒΑΤΣΟΥΛΑΚΗΣ, PhD, CIA – ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2012

- 3. Τις ελεγκτικές διαδικασίες.** Σε αυτές περιλαμβάνεται ο τρόπος και οι επιστημονικές τεχνικές και μέθοδοι που θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κάθε φορά για τη διενέργεια του ελέγχου προκειμένου να παραχθεί ελεγκτικό έργο επιστημονικού επιπέδου.

Η Ελεγκτική ως πρακτική έχει τις ρίζες της στους αρχαίους πολιτισμούς. Η αρχαιολογική έρευνα έχει εντοπίσει στοιχεία ότι η διενέργεια ελέγχων ήταν συνηθισμένη πρακτική στη Βαβυλώνα, στην Κίνα, στην Αίγυπτο και στην αρχαία Ελλάδα. Αργότερα, στα χρόνια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας οι ελεγκτές ήταν υπάλληλοι του βασιλιά ή ηγεμόνα και το βασικό τους έργο ήταν η συλλογή φόρων. Μάλιστα, το όνομα της Ελεγκτικής στα αγγλικά, auditing, έρχεται από αυτή την περίοδο. Συγκεκριμένα, η λέξη auditing προέρχεται από το λατινικό ρήμα «audire» που σημαίνει «ακούω», καθώς οι ελεγκτές του αυτοκράτορα «άκουγαν» τους φορολογούμενους οι οποίοι υπέβαλαν προφορικά τις φορολογικές τους δηλώσεις την εποχή εκείνη.

Ωστόσο, η Ελεγκτική άρχισε να γνωρίζει μεγάλη ανάπτυξη και να αποκτά πολλά από τα σημερινά χαρακτηριστικά της στη διάρκεια της Βιομηχανικής Επανάστασης στη Μ. Βρετανία, στα πλαίσια των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών της εποχής. Το ελεγκτικό επάγγελμα, όπως το γνωρίζουμε σήμερα, οργανώθηκε το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα στο Εδιμβούργο (Walker, 1995). Από τη Μ. Βρετανία η Ελεγκτική μεταλαμπαδεύτηκε στις ΗΠΑ, στις άλλες αποικίες της Βρετανικής Αυτοκρατορίας (Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία, Καναδάς κ.λπ.), και από εκεί σε ολόκληρο τον κόσμο.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ*

1. Ανάλογα των φορέων που διενεργούν τον έλεγχο

- ✚ Εξωτερικός Έλεγχος/ Απεικόνιση χωρίς ουσιώδη λάθη & παραλήψεις οικον. Καταστάσεων

* Πηγή: Παπαστάθης Π., 2003, "Ο σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος στις επιχειρήσεις - οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του", τόμος, Α σελ 22

- ✚ Κρατικός Έλεγχος/ Διασφάλιση δημοσίου χρήματος
- ✚ Εσωτερικός Έλεγχος/ Περιορισμός κινδύνων, λαθών, διασφάλιση αξιοπιστίας βιβλίων & διαφύλαξη της περιουσίας της επιχείρησης
- ✚ Κρατικός Έλεγχος/ Διασφάλιση δημοσίου χρήματος

2. Ανάλογα με την έκταση των ελέγχων

- ✚ Γενικός έλεγχος / Έλεγχος τέλους χρήσης
- ✚ Ειδικός έλεγχος / Έλεγχος πωλήσεων, αποθεμάτων κ.λπ..
- ✚ Προληπτικοί έλεγχοι/ Έλεγχος ενταλμάτων πληρωμής
- ✚ Κατασταλτικοί έλεγχοι/ Έλεγχος υπεξαίρεσης ταμείου

3. Ανάλογα με την διάρκεια των ελέγχων

- ✚ Μόνιμοι ή διαρκείς/ Ο εσωτερικός έλεγχος
- ✚ Τακτικοί ή περιοδικοί/ Ο εξωτερικός έλεγχος τέλους χρήσης
- ✚ Έκτακτοι ή περιστασιακοί/ Αιφνιδιαστική καταμέτρηση ταμείου

4. Ανάλογα με το στοιχείο στο οποίο επιλέγει να δώσει έμφαση ο κάθε έλεγχος

- ✚ Χρηματοοικονομικοί/ Έλεγχος αξιοπιστίας λογιστικού συστήματος (κυρίως από ορκωτούς)
- ✚ Λειτουργικοί/ Αξιολόγηση λειτουργιών (κυρίως από εσωτερικούς ελεγκτές)
- ✚ Αποδοτικότητας ή Διοικητικός/ Μιας εγκαθιδρυμένης διαδικασίας (κυρίως από εσωτερικούς ελεγκτές)
- ✚ Συμμόρφωσης/ Προς εγκαθιδρυμένες διαδικασίες (π.χ. έλεγχος εξόφλησης τιμολογίων)
- ✚ Ειδικό έλεγχοι/ Δικαστικοί έλεγχοι Αρθρ. 40/ Ν. 2190/1920 (προστασία μειοψηφίας)

ΕΛΕΓΚΤΗΣ

Υπάλληλος με αρμοδιότητα να διενεργεί ελέγχους προκειμένου να διαπιστώσει είτε την σύννομη λειτουργία ενός συστήματος είτε λάθη, παραλείψεις, παρατυπίες κλπ. Πρόσωπο που έχει ως αποστολή τον έλεγχο, τη ρύθμιση και την ομαλή λειτουργία ενός συστήματος.

Ειδικά για Οικονομικούς Ελέγχους (στην παρούσα εργασία – λόγω θέματος – μας απασχολεί αποκλειστικά), οι κατηγορίες των ελεγκτών είναι:

1. Εσωτερικοί Ελεγκτές

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές ανήκουν στο δυναμικό μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού και τους έχει ανατεθεί η διενέργεια ελέγχων μέσα στην ίδια την επιχείρηση.

Για να είναι ανεξάρτητοι από επιρροές και για αποτελεσματική διενέργεια των ελέγχων, οι εσωτερικοί ελεγκτές ή επιθεωρητές, το τμήμα τους συνήθως αναφέρεται και λογοδοτεί απ' ευθείας στη διοίκηση της επιχείρησης.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές εκθέτουν στη διεύθυνση χρήσιμες πληροφορίες για λήψη αποφάσεων που θα εξασφαλίσουν πιο αποτελεσματική λειτουργία. Ο εσωτερικός ελεγκτής, επιθεωρώντας το σύστημα εσωτερικού ελέγχου, αξιολογεί τόσο τον αποτελεσματικό σχεδιασμό του συστήματος όσο και την αποτελεσματική λειτουργία του. Ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να έχει διαρκή ετοιμότητα και ευαισθησία για την ανακάλυψη γεγονότων μέσα στην επιχείρηση που χρειάζονται να αναφερθούν στα ανώτερα ιεραρχικά κλιμάκια.

2. Φορολογικοί ελεγκτές

Ο Φορολογικός ελεγκτής ενεργεί θεώρηση σε όλα τα βιβλία της επιχειρήσεως, αμέσως μετά την τελευταία εγγραφή, χωρίς να αφήσει κενό χώρο για την προσθήκη και άλλων εγγραφών. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται για την έγκαιρη ενημέρωση των βιβλίων.

Θεωρεί τα φορολογικά στοιχεία. Η θεώρηση γίνεται ηλεκτρονικά και το έντυπο επισυνάπτεται στο βιβλίο ή έντυπο που έχει θεωρηθεί.

Ελέγχει αν στα βιβλία έχουν καταχωρηθεί συναλλαγές στο χρόνο που πραγματοποιήθηκαν. Αν στην επιχείρηση υπάρχουν πρόσφατες παραλαβές αγαθών, ζητούνται τα παραστατικά αποστολής τους και διενεργείται δειγματοληπτικός έλεγχος. Επίσης ελέγχει την νομιμότητα χρησιμοποίησης φορολογικών ταμειακών μηχανών.

Τα δικαιώματα του Φορολογικού Ελεγκτή:

- ✚ Δικαιούται να ελέγχει καθημερινά τα Λογιστικά βιβλία και Στοιχεία του φορολογούμενου, αλλά και την επαγγελματική του αλληλογραφία.
- ✚ Δικαιούται μέσω του οικονομικού Εφόρου να ζητήσει τις πληροφορίες που χρειάζεται από ιδιωτικές επιχειρήσεις, δημόσιες ή δημοτικές αρχές, με σκοπό την επαλήθευση στοιχείων.
- ✚ Δικαιούται να επαληθεύει το υπόλοιπο του βιβλίου Ταμείου και των Αποθεμάτων.
- ✚ Δικαιούται να προβαίνει σε κατάσχεση ανεπίσημων βιβλίων και στοιχείων.
- ✚ Εφόσον υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες φοροδιαφυγής, ο φορολογικός ελεγκτής μπορεί να συμμετέχει στην διεξαγωγή έρευνας με την έγκριση και παρουσία του εισαγγελέα ή του ειρηνοδίκη.

3. Ελεγκτές του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει περίπου 800 υπαλλήλους, συμπεριλαμβανομένων των μεταφραστών, των διοικητικών υπαλλήλων και

των ελεγκτών. Οι Ελεγκτές του Ελεγκτικού Συνεδρίου χωρίζονται σε «ομάδες ελέγχου». Εκπονούν σχέδια εκθέσεων επί των οποίων αποφασίζει το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Οι ελεγκτές συχνά μεταβαίνουν για επιτόπιους ελέγχους στα υπόλοιπα θεσμικά όργανα της Ένωσης, στα κράτη μέλη και σε οποιαδήποτε χώρα λαμβάνει βοήθεια από την Ένωση. Παρόλο που το μεγαλύτερο μέρος του έργου του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφορά χρήματα για τα οποία είναι υπεύθυνη η Επιτροπή, υπεύθυνες για τη διαχείριση ποσοστού άνω του 80% των δαπανών της ΕΕ είναι οι εθνικές αρχές.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν διαθέτει ίδιες νομικές εξουσίες. Εάν οι ελεγκτές ανακαλύψουν περιπτώσεις απάτης ή παρατυπίας ενημερώνουν την OLAF, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (Office européen de Lutte Anti-Fraude). Η OLAF είναι υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με ειδικό καθεστώς που της εξασφαλίζει πλήρη αυτονομία.

4. Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές

Όπως είναι γνωστό* ένα από τα τρία (3) θεσμικά όργανα [Γενική Συνέλευση, Διοικητικό Συμβούλιο, Ελεγκτής] λειτουργίας του θεσμού της Ανώνυμης Εταιρίας, σχεδόν σε όλες τις χώρες του Κόσμου, είναι ο Ελεγκτής.

Ο ρόλος αυτού του θεσμικού οργάνου, με αυξημένα μάλιστα επαγγελματικά προσόντα και ανεξαρτησία, προσωπική και λειτουργική, έχει ανατεθεί στον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή.

Ο θεσμός του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή ήλθε στην Ελλάδα το 1995, ενώ με την πλήρη προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της 8ης Οδηγίας (84/253) της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν καθοριστεί τα απαιτούμενα αυξημένα προσόντα για την άσκηση του επαγγέλματος.

* Πηγή: <http://www.soel.gr/> - ΣΩΜΑ ΟΡΚΩΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ (ΣΟΛ)

Δεδομένου ότι το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών είναι μέλος της International Federation of Accountants (IFAC), από της ιδρύσεως της, παρακολουθεί και εφαρμόζει όπου είναι δυνατό στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα.

Κατά συνέπεια, το καθορισμένο από την 8η Οδηγία πλαίσιο των επαγγελματικών προσόντων, οι κανόνες ασκήσεως του Ελεγκτικού επαγγέλματος και της επαγγελματικής δεοντολογίας και το πλαίσιο των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων της IFAC, οριοθετούν ότι το επάγγελμα του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή ασκείται μέσα στο πλαίσιο διεθνών αρχών και κανόνων.

Οι θεμελιώδεις αρχές του ελεγκτικού επαγγέλματος, όπως προσδιορίζονται στις διακηρύξεις και τα Ελεγκτικά Πρότυπα της IFAC έχουν ως εξής:

- ✚ Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές πρέπει να είναι πρόσωπα με αυξημένα επαγγελματικά προσόντα. Τα αυξημένα επαγγελματικά προσόντα ορίζονται από την Οδηγία 84/253 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προς την οποία προσαρμόστηκε πλήρως η Ελληνική νομοθεσία, με την έγκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αποδοχή του Συμβουλίου της Επικράτειας.
- ✚ Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές πρέπει να απολαμβάνουν πλήρους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας [Οδηγία 84/253, Π.Δ. 226/1992].
- ✚ Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές πρέπει να ασκούν το έργο τους με διαφάνεια και υπευθυνότητα, ώστε να εξασφαλίζεται η εγκυρότητα και αξιοπιστία των πορισμάτων του ελέγχου [Οδηγία 84/253, Π.Δ. 226/1992].

Οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές στη χώρα μας έχουν οργανώσει και λειτουργούν ελεγκτικές εταιρίες ή κοινοπραξίες ελεγκτών. Στην ελληνική αγορά δραστηριοποιούνται σήμερα περισσότερες από 30 ελεγκτικές εταιρίες. Μετά την κατάργηση του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών τα περισσότερα μέλη του ίδρυσαν την εταιρία Σ.Ο.Λ. Α.Ε. ενώ ιδρύθηκαν από

άλλα μέλη του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών και άλλες μικρότερες σε αριθμό ελεγκτών εταιρίες. Ελεγκτικές υπηρεσίες προσφέρουν στη χώρα μας και οι μεγαλύτερες πολυεθνικές εταιρίες του κόσμου όπως είναι η Price WaterhouseCoopers, η Ernst & Young, η Deloitte & Touche, η Moore Stephens, η Grand Thorton κ.α.

Το ελεγκτικό έργο των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών ασκείται σύμφωνα με τα **Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα** και την ισχύουσα εσωτερική και Κοινοτική νομοθεσία [Π.Δ. 226/1992].

Ελεγκτικά Πρότυπα

Οι βασικοί κανόνες που βοηθούν τους ελεγκτές στην εκπλήρωση των καθηκόντων τους, ονομάζονται "Ελεγκτικά Πρότυπα".

Επιγραμματικά είναι:

ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ (GENERAL STANDARDS)

- Πλήρη επιστημονική & επαγγελματική κατάρτιση και εμπειρία εξωτερικού ελεγκτή
- Ανεξαρτησία και ανεπηρέαστη σκέψη
- Επαγγελματική επιμέλεια στον έλεγχο

ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (STANDARDS OF FIELDWORK)

- Ορθολογικός προγραμματισμός και εποπτεία ελέγχου
- Αξιολόγηση συστήματος εσωτερικού ελέγχου
- Επάρκεια και καταλληλότητα αποδεικτικού υλικού

ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΚΘΕΣΗΣ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

- Αναφορά τήρησης γενικά παραδεκτών λογιστικών αρχών
- Αναφορά τήρησης ίδιων λογιστικών αρχών μεταξύ των χρήσεων
- Αναφορά ικανοποιητικών υποσημειώσεων στο προσάρτημα και τις οικονομικές καταστάσεις
- Αναφορά γνώμης-βαθμού ευθύνης ελεγκτή στην Έκθεση Ελέγχου

Οι κανόνες αυτοί εκτός του ότι βοηθούν τους ελεγκτές στο έργο τους, είναι και το μέτρο σύγκρισης για την αξιολόγηση αυτού του έργου. Στο Ελληνικό Ελεγκτικό Πρότυπο αναφέρεται ότι, για την επικαιροποίηση της οικονομικής πληροφόρησης στην χώρα μας είναι αναγκαίο να ξεκινήσει ο ποιοτικός έλεγχος του έργου των ελεγκτών. Ο έλεγχος αυτός θα είναι αποτελεσματικός αν διεξάγεται κατά τρόπο αμερόληπτο και θα πρέπει να είναι βασισμένος σε προκαθορισμένες οδηγίες. Τα ελεγκτικά πρότυπα ορίζονται από διεθνείς και εθνικές οργανώσεις ελεγκτών λογιστών.

Κατά τη διενέργεια των ελέγχων τους, οι ελεγκτές οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τις υποχρεώσεις που βαρύνουν τους μόνιμους και λοιπούς υπαλλήλους των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπως αυτές καθορίζονται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης καθώς και στον Κώδικα ορθής διοικητικής συμπεριφοράς του προσωπικού του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οφείλουν επίσης να συμπεριφέρονται σύμφωνα με τον Κώδικα δεοντολογίας (Code of ethics) του INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions) δηλαδή του Διεθνούς Οργανισμού των Ανωτάτων Οργάνων Ελέγχου και τον Κώδικα δεοντολογίας επαγγελματιών λογιστών (Code of ethics for professional accountants) της IFAC (International Federation of Accountants). Συγκεκριμένα, οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι έλεγχοι διενεργούνται κατά τρόπο ο οποίος προασπίζει και ενισχύει την ανεξαρτησία, την ακεραιότητα, την αντικειμενικότητα και το επαγγελματικό κύρος του Συνεδρίου και εγγυάται τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών που συγκεντρώνονται κατά τη διαδικασία του ελέγχου.

Ο ελεγκτής οφείλει να σχεδιάζει και να διενεργεί τον έλεγχο με πνεύμα επαγγελματικού σκεπτικισμού, λαμβάνοντας υπόψη ότι ενδέχεται να συντρέχουν κάποιες περιστάσεις, συνεπεία των οποίων οι οικονομικές καταστάσεις να περιέχουν ουσιώδεις ανακρίβειες (ISA 200)

Ο ελεγκτής πρέπει να προετοιμάζει, σε εύθετο χρόνο, την τεκμηρίωση του ελέγχου η οποία πρέπει να παρέχει:

α) επαρκή και κατάλληλη καταγραφή των στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται η έκθεσή του

β) αποδεικτικά στοιχεία ότι ο έλεγχος διενεργήθηκε σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα (ISA) και τις ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις.

Οι Νόμιμοι Ελεγκτές και τα ελεγκτικά γραφεία υποχρεούνται να διατηρούν τον αναλυτικό φάκελο τεκμηρίωσης για χρονικό διάστημα τουλάχιστον επτά (7) ετών από την ημερομηνία που υποβάλλεται η Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης στο Υπουργείο Οικονομικών και συγκεκριμένα στη βάση δεδομένων της Γ.Γ.Π.Σ και υποχρεούνται να παρέχουν το σχετικό φάκελο τεκμηρίωσης οποτεδήποτε αυτό ζητηθεί από τις αρμόδιες ελεγκτικές υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών.

Αντικειμενικές και Γενικές Αρχές οι οποίες διέπουν τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων

Στόχος του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων είναι να παρέχεται η δυνατότητα στον ελεγκτή να εκφέρει γνώμη σχετικά με το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις έχουν καταρτιστεί, από κάθε ουσιώδη πλευρά, σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο όσον αφορά την χρηματοοικονομική πληροφόρηση.

Στο κοινοτικό πλαίσιο, αναφορικά με τις οικονομικές καταστάσεις της ΕΕ, συνίσταται σε ετήσια δήλωση σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών καθώς και τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκειμένων πράξεων.

Ο έλεγχος της κανονικότητας αποτελεί θεμελιώδη πτυχή του ελέγχου των δημόσιων οικονομικών. Ένας σημαντικός στόχος, είναι να εξακριβώνει, με όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή του, ότι τόσο ο προϋπολογισμός της ΕΕ όσο και οι λογαριασμοί είναι πλήρεις και έγκυροι.

Αυτό θα παρέχει στο Κοινοβούλιο και στους άλλους χρήστες της έκθεσης ελέγχου βεβαιότητα σχετικά με το μέγεθος και την εξέλιξη των σχετικών δημοσιονομικών υποχρεώσεων. Προς επίτευξη του στόχου αυτού, εξετάζει τους ενοποιημένους λογαριασμούς και τις οικονομικές καταστάσεις της ΕΕ, προκειμένου να βεβαιώσει ότι, για όλες τις πράξεις, έχει πραγματοποιηθεί ορθά η ανάληψη της σχετικής υποχρέωσης, η εκκαθάριση των δαπανών, η έκδοση εντάλματος πληρωμής, καθώς και η καταβολή και καταχώριση. Εφόσον δεν υπάρχει παρατυπία, η διαδικασία ελέγχου καταλήγει συνήθως στη χορήγηση "απαλλαγής".

Στο πλαίσιο της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, χορηγεί απαλλαγή στην Επιτροπή όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Κατά το σχεδιασμό και την εκτέλεση των διαδικασιών ελέγχου, καθώς και κατά την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και της κατάρτισης της σχετικής έκθεσης, ο ελεγκτής οφείλει να αναγνωρίζει ότι η μη συμμόρφωση της οικονομικής μονάδας με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς ενδέχεται να επηρεάζει ουσιωδώς τις οικονομικές καταστάσεις.

Σύμφωνα με την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ) σχετικά με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου:

Τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου εκδίδονται από το Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Ελέγχου και Διασφάλισης (International Auditing and Assurance Standards Board - IAASB) της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (International Federation of Accountants - IFAC) στην αγγλική γλώσσα. Το IAASB έχει εκδώσει τα Αποσαφηνισμένα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (Clarified International Standards on Auditing), τα οποία έχουν εφαρμογή σε ελέγχους οικονομικών καταστάσεων για περιόδους που ξεκινούν από την 15η Δεκεμβρίου 2009.

Με σκοπό τη διευκόλυνση της εφαρμογής των προτύπων αυτών, το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (ΣΟΕΛ), κατ' εξουσιοδότηση της ΕΛΤΕ, πραγματοποίησε τη μετάφραση των Αποσαφηνισμένων Διεθνών Προτύπων Ελέγχου στην ελληνική γλώσσα. Η εν λόγω μετάφραση έχει

εγκριθεί από την αρμόδια Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Directorate General for Translation).

Τα Αποσαφηνισμένα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου στην ελληνική γλώσσα είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της ΕΛΤΕ.

Το Διεθνές Πρότυπο Δικλίδων Ποιότητας (ΔΠΔΠ) ασχολείται με τις ευθύνες μιας λογιστικής επιχείρησης για το σύστημα δικλίδων ποιότητας αυτής σχετικά με ελέγχους και επισκοπήσεις οικονομικών καταστάσεων και άλλες αναθέσεις διασφάλισης και συναφών υπηρεσιών. Αυτό το ΔΠΔΠ πρέπει να μελετάται σε συνδυασμό με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας.

Άλλες διακηρύξεις του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Ελέγχου και Διασφάλισης (ΣΔΠΕΔ) περιγράφουν πρόσθετα πρότυπα και καθοδήγηση σχετικά με τις ευθύνες του προσωπικού της λογιστικής επιχείρησης όσον αφορά τις διαδικασίες δικλίδων ποιότητας για συγκεκριμένους τύπους αναθέσεων.

Ένα σύστημα δικλίδων ποιότητας αποτελείται από πολιτικές σχεδιασμένες να επιτυγχάνουν τους στόχους και από διαδικασίες που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή και παρακολούθηση της συμμόρφωσης με αυτές τις πολιτικές.

Το ΔΠΔΠ εφαρμόζεται σε όλες τις λογιστικές επιχειρήσεις επαγγελματιών λογιστών αναφορικά με ελέγχους και επισκοπήσεις οικονομικών καταστάσεων και άλλες αναθέσεις διασφάλισης και συναφών υπηρεσιών. Η φύση και η έκταση των πολιτικών και διαδικασιών που αναπτύσσονται από μια επιμέρους λογιστική επιχείρηση ώστε να συμμορφώνεται με το ΔΠΔΠ θα εξαρτηθεί από διάφορους παράγοντες όπως το μέγεθος και τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της λογιστικής επιχείρησης, καθώς και το αν αποτελεί μέρος ενός δικτύου.

Το ΔΠΔΠ περιλαμβάνει το σκοπό για τον οποίο μια λογιστική επιχείρηση τηρεί το ΔΠΔΠ, και απαιτήσεις σχεδιασμένες να καταστήσουν ικανή τη λογιστική επιχείρηση να επιτύχει τον εν λόγω σκοπό.

Ο σκοπός παρέχει το πλαίσιο στο οποίο παρατίθενται οι απαιτήσεις αυτού του ΔΠΔΠ, και προορισμός του είναι να βοηθήσει τη λογιστική επιχείρηση στην:

- ✚ Κατανόηση του τι χρειάζεται να επιτευχθεί, και
- ✚ Απόφαση του εάν χρειάζεται να γίνουν περισσότερα για την επίτευξη του σκοπού.

Η λογιστική επιχείρηση πρέπει να θεσπίσει και να διατηρεί ένα σύστημα δικλίδων ποιότητας που περιλαμβάνει πολιτικές και διαδικασίες για κάθε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία:

- ✚ Ευθύνες ηγεσίας για την ποιότητα εντός της λογιστικής επιχείρησης.
- ✚ Σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας.
- ✚ Αποδοχή και συνέχιση των σχέσεων με πελάτες και ειδικές αναθέσεις.
- ✚ Ανθρώπινοι πόροι.
- ✚ Εκτέλεση ανάθεσης.
- ✚ Παρακολούθηση.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο ελεγκτής οφείλει να σχεδιάζει τον έλεγχο, ώστε να εξασφαλίζεται ότι διενεργείται έλεγχος υψηλής ποιότητας κατά τρόπο οικονομικό, αποδοτικό, αποτελεσματικό και έγκαιρο.

Η ανάπτυξη των κατάλληλων συστημάτων εσωτερικού ελέγχου για την προστασία των πόρων της αποτελεί ευθύνη της ελεγχόμενης μονάδας και όχι του ελεγκτή. Και είναι επίσης υποχρέωσή της να μεριμνά ώστε να προβλέπονται και να εφαρμόζονται έλεγχοι οι οποίοι διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με το ισχύον καταστατικό και τους σχετικούς κανονισμούς, καθώς και ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με εντιμότητα και ευπρέπεια. Ωστόσο, αυτό δεν απαλλάσσει τον ελεγκτή από την υποχρέωση υποβολής

προτάσεων και συστάσεων προς την ελεγχόμενη μονάδα, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχουν έλεγχοι, ή ότι αυτοί που υπάρχουν είναι ακατάλληλοι.

Ο ελεγκτής, κατά τον καθορισμό του εύρους και του πεδίου εφαρμογής του ελέγχου, οφείλει να μελετά και να αξιολογεί την αξιοπιστία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου.

Ο ελεγκτής, προκειμένου να μειώσει τον έλεγχο του κινδύνου σε αποδεκτά χαμηλό επίπεδο, οφείλει να καθορίζει τη γενική αντιμετώπιση των κινδύνων που εκτιμάται ότι υπάρχουν σε επίπεδο οικονομικών καταστάσεων, καθώς και να σχεδιάζει και να εφαρμόζει πρόσθετες διαδικασίες ελέγχου προς αντιμετώπιση των κινδύνων που εκτιμάται ότι υπάρχουν στο επίπεδο των διατυπούμενων θέσεων.

Τα αποδεικτικά στοιχεία του ελέγχου διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη λήψη απόφασης από τον ελεγκτή σχετικά με την επιλογή των ζητημάτων και των τομέων που θα υποβληθούν σε έλεγχο καθώς και της φύσης, του χρόνου και του εύρους των δειγματοληπτικών ελέγχων και των διαδικασιών ελέγχου.

Προς υποστήριξη της κρίσης και των συμπερασμάτων του ελεγκτή όσον αφορά τον φορέα, το πρόγραμμα, τη δραστηριότητα ή τη λειτουργία που αποτελούν αντικείμενο του ελέγχου, πρέπει να συγκεντρώνονται κατάλληλα, συναφή και εύλογα αποδεικτικά στοιχεία

Όταν τα αποθέματα αποτελούν σημαντικό στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων, ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίζει επαρκή και πρόσφορα αποδεικτικά στοιχεία όσον αφορά την ύπαρξη και την κατάστασή τους και να παρακολουθεί τη φυσική απογραφή τους, εκτός αν αυτό είναι πρακτικά ανέφικτο.

Ο ελεγκτής οφείλει να εφαρμόζει διαδικασίες ελέγχου οι οποίες θα του επιτρέπουν να διαγνώσει τυχόν επίδικες διαφορές και αξιώσεις στις οποίες

εμπλέκεται η οικονομική μονάδα και οι οποίες ενδέχεται να έχουν ως συνέπεια ουσιώδεις ανακρίβειες στις οικονομικές καταστάσεις.

Όταν οι μακροπρόθεσμες επενδύσεις είναι σημαντικές για τις οικονομικές καταστάσεις, ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίζει επαρκή και πρόσφορα αποδεικτικά στοιχεία όσον αφορά την αποτίμηση και την παράθεσή τους.

Όταν η τομεακή πληροφόρηση αποτελεί σημαντικό στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων, ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίζει επαρκή και πρόσφορα αποδεικτικά στοιχεία όσον αφορά την παρουσίαση και την παράθεσή τους εντός του πλαισίου που ισχύει για την παρουσίαση των οικονομικών πληροφοριών.

Σε περίπτωση ανάθεσης εντολής ελέγχου για πρώτη φορά, ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίζει επαρκή και πρόσφορα στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν ότι:

- α) τα υπόλοιπα ανοίγματος δεν περιέχουν ανακρίβειες οι οποίες έχουν ουσιώδη επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις της τρέχουσας περιόδου·
- β) τα υπόλοιπα κλεισίματος της προηγούμενης περιόδου έχουν μεταφερθεί ορθά στην τρέχουσα περίοδο και ότι, όπου ήταν ενδεδειγμένο, υπολογίστηκαν εκ νέου· και
- γ) οι κατάλληλες λογιστικές αρχές εφαρμόζονται με συνέπεια ή ότι οι μεταβολές τους λαμβάνονται δεόντως υπόψη και παρουσιάζονται και επεξηγούνται επαρκώς.

Στο τέλος κάθε ελέγχου, ο ελεγκτής οφείλει να καταρτίζει γραπτώς σχετική γνώμη ή ενδεχομένως έκθεση, στην οποία θα παρουσιάζονται με την κατάλληλη μορφή τα ευρήματα του ελέγχου· το περιεχόμενο της έκθεσης πρέπει να είναι εύληπτο και να μην περιέχει ασάφειες ή αοριστίες, αλλά μόνο τις πληροφορίες που υποστηρίζονται από κατάλληλα και συναφή αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και να είναι ανεξάρτητη, αντικειμενική, δίκαιη και επικοινωνιακή.

Ο ελεγκτής οφείλει να αξιολογεί τα συμπεράσματα που έχουν αντληθεί από τα συγκεντρωθέντα αποδεικτικά στοιχεία και να τα χρησιμοποιεί ως βάση για τη διατύπωση γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων.

Η έκθεση του ελεγκτή πρέπει να περιέχει σαφή διατύπωση γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων.

Κατά την κατάρτιση έκθεσης σχετικά με τον έλεγχο οικονομικών καταστάσεων, πρέπει να τηρούνται οι λεπτομερείς απαιτήσεις σχετικά με τον τύπο και το περιεχόμενο της έκθεσης του ελεγκτή όσον αφορά τους δημοσιονομικούς ελέγχους, όπως αυτές διατυπώνονται στα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα (ISA) 700 και 701.

Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα

Με τη Στρατηγική Ελέγχου της, η ΕΔΕΛ (Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου) σε όλες τις διαδικασίες που ακολουθεί για όλες τις φάσεις του ελέγχου και των συναφών εργασιών, λαμβάνει υπόψη διεθνώς αποδεκτά ελεγκτικά πρότυπα και ειδικότερα:

- ✚ τα πρότυπα του International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) που είναι διαθέσιμα στον ιστοχώρο www.intosai.org
- ✚ τις Ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές εφαρμογής των ελεγκτικών προτύπων του INTOSAI (European Implementing Guidelines for the INTOSAI Auditing Standards) που είναι διαθέσιμα στον ιστοχώρο www.eca.europa.eu
- ✚ τα πρότυπα International Standard on Auditing (ISA) που είναι διαθέσιμα στον ιστοχώρο www.ifac.org/iaasb
- ✚ τα Ελεγκτικά Πρότυπα του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (European Court of Auditors – ECA)

- ✚ τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Αρ. Απόφασης ΕΛΤΕ 483, ΦΕΚ 1589/22-10-2004)

Τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, όπως επιτάσσει η ελληνική νομοθεσία (άρθρο 137 του ν. 2190/1920), έχουν διαμορφωθεί στα πλαίσια που προδιαγράφονται από τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών.

Τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα (Ε.Ε.Π.) συνθέτουν ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο σώμα κανόνων, που διέπει τους διενεργούμενους από τα μέλη του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.) οικονομικούς ελέγχους στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως του εάν οι έλεγχοι αυτοί είναι υποχρεωτικοί ή έχουν προαιρετικό χαρακτήρα. Η επιλεκτική επίκληση ή εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν είναι επιτρεπτή. Όταν στα Ε.Ε.Π. αναφέρεται ο όρος "Ελεγκτής" νοούνται τα μέλη του Σ.Ο.Ε.Λ.

Ασυμβίβαστα και περιορισμοί των Ορκωτών Ελεγκτών

1. Δεν επιτρέπεται η πρόσληψη Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή ως συμβούλου ή υπαλλήλου σε εταιρεία που ελέγχθηκε από αυτόν κατά την τελευταία διετία πριν από την πρόσληψή του. Η απαγόρευση αίρεται εάν προηγηθεί και ολοκληρωθεί ποιοτικός έλεγχος, χωρίς επιβαρυντικό αποτέλεσμα για αυτόν που πρόκειται να προσληφθεί. Η δαπάνη βαρύνει την εταιρεία που προσλαμβάνει.
2. Απαγορεύεται η ανάθεση ελέγχου στις επιχειρήσεις της παραγράφου 3 σε Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία εφόσον παρείχαν τις υπηρεσίες που προβλέπονται στην παράγραφο 3 κατά την προηγούμενη του ελέγχου, διετία.
3. Δεν επιτρέπεται σε ελεγκτική εταιρεία, στην οποία ανήκει ο Ορκωτός Ελεγκτής που διενεργεί έλεγχο σε επιχειρήσεις, των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χ.Α.Α. ή σε θυγατρικές εταιρείες αυτών, η παροχή οποιασδήποτε υπηρεσίας ή η δημιουργία οποιασδήποτε σχέσης με τις

επιχειρήσεις αυτές από την οποία μπορεί να υπάρξει αμοιβαιότητα συμφερόντων, όπως:

- + εκπροσώπηση της επιχείρησης προς τρίτους ή αρχές,
- + συμμετοχή στη διοίκηση της εταιρείας,
- + συμμετοχή σε εταιρείες, κοινοπραξίες, εργολαβίες, υπεργολαβίες ή άλλο σχήμα κοινών συμφερόντων με την επιχείρηση,
- + προώθηση προϊόντων της επιχείρησης,
- + τήρηση λογιστικών βιβλίων,
- + λογιστικές υπηρεσίες,
- + εκπροσώπηση προς φορολογικές ή δικαστικές αρχές, υπηρεσίες ή εργασίες εσωτερικού ελεγκτή,
- + εκπόνηση μελετών, αναλογιστικών μελετών, αποτιμήσεων ή εκτιμήσεων, τα αποτελέσματα των οποίων εισάγονται κατ' ευθείαν στα λογιστικά βιβλία της εταιρείας ως εγγραφές ή ενσωματώνονται στις λογιστικές καταστάσεις,
- + ανάπτυξη ή παραμετροποίηση και συντήρηση λογισμικού,
- + εξεύρεση στελεχών για θέσεις ευθύνης,
- + κατάρτιση οργανωτικών μελετών και ανάπτυξη διαδικασιών, με εξαίρεση το τμήμα εσωτερικού ελέγχου,
- + διαχείριση προγραμμάτων και έργων,
- + χρηματοοικονομικές προβλέψεις,
- + αποτιμήσεις εταιρειών, περιουσιακών στοιχείων και δικαιωμάτων για εισφορά, πώληση, εξαγορά ή συγχώνευση,
- + υπηρεσίες διαμεσολάβησης σε εξαγορές, συγχωνεύσεις και πωλήσεις εταιρειών, περιουσιακών στοιχείων ή δικαιωμάτων,
- + υπηρεσίες συμβούλου επενδύσεων,
- + υπηρεσίες εκκαθαριστεί,
- + υπηρεσίες εκτάκτου οικονομικού ελέγχου σε περίπτωση εισαγωγής της εταιρείας στο Χ.Α.Α.
- + Η ισχύς των παραγράφων 1, 2 και 3 αρχίζει μετά δύο έτη από την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Οι νόμιμοι ελεγκτές και τα ελεγκτικά γραφεία έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν την ανεξαρτησία τους έναντι των ελεγχόμενων από αυτούς οντοτήτων και φέρουν το βάρος της απόδειξης ότι ενεργούν κατά την εκτέλεση της εργασίας τους κατά τρόπο ανεξάρτητο. Κύριο κριτήριο για την ύπαρξη της ανεξαρτησίας τους είναι η μη συμμετοχή τους, με οποιονδήποτε άμεσο ή έμμεσο τρόπο, στη λήψη αποφάσεων, που αναφέρονται στη δραστηριότητα της ελεγχόμενης οντότητας.
5. Ο νόμιμος ελεγκτής ή το ελεγκτικό γραφείο έχει υποχρέωση να αρνηθεί τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου, όταν μεταξύ του νόμιμου ελεγκτή ή του ελεγκτικού γραφείου ή του δικτύου στο οποίο ανήκει και της ελεγχόμενης οντότητας υπάρχει οποιαδήποτε οικονομική, επαγγελματική ή άλλη σχέση, η οποία θα οδηγούσε έναν ενημερωμένο, αντικειμενικό και συνετό τρίτο να οδηγηθεί στο συμπέρασμα ότι διακυβεύεται η ανεξαρτησία του ελεγκτή ή του ελεγκτικού γραφείου. Σχέσεις οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι διακυβεύουν την ανεξαρτησία, είναι ιδιαίτερα η παροχή συμπληρωματικών μη ελεγκτικών υπηρεσιών.
6. Όταν η ανεξαρτησία του νόμιμου ελεγκτή ή του ελεγκτικού γραφείου απειλείται από καταστάσεις αυτοελέγχου, ιδίου συμφέροντος, ιδιότητας συνηγόρου, οικειότητας, εκφοβισμού και διατάραξης της εμπιστοσύνης κατά την εκτέλεση της εργασίας, ο ελεγκτής ή το ελεγκτικό γραφείο μπορούν να λάβουν πρόσφορα μέτρα για τον περιορισμό του κινδύνου υπονόμησης της ανεξαρτησίας σε ανεκτό βαθμό. Σε περίπτωση που τα μέτρα αυτά δεν μπορούν να περιορίσουν σε ανεκτό βαθμό τον κίνδυνο υπονόμησης της ανεξαρτησίας, ο νόμιμος ελεγκτής ή το ελεγκτικό γραφείο έχουν υποχρέωση να αρνηθούν τη διενέργεια του υποχρεωτικού ελέγχου.
7. Στις περιπτώσεις υποχρεωτικού ελέγχου σε οντότητες δημοσίου ενδιαφέροντος, ο νόμιμος ελεγκτής ή το ελεγκτικό γραφείο έχει υποχρέωση να αρνηθεί την παροχή των υπηρεσιών του, εάν υφίστανται συνθήκες αυτοελέγχου ή ιδίου συμφέροντος.
8. Ο νόμιμος ελεγκτής ή το ελεγκτικό γραφείο μπορούν να απευθύνονται εγγράφως στην ΕΛΤΕ, εκθέτοντας τα πραγματικά περιστατικά κάθε περίπτωσης, η οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί ως κατάσταση που

θέτει σε κίνδυνο την ανεξαρτησία του, καθώς και τα πρόσφορα μέτρα τα οποία προτίθεται να λάβει για τον περιορισμό του κινδύνου σε ανεκτό βαθμό, για τη λήψη μη δεσμευτικής γνωμάτευσης και καθοδήγησης επί του πρακτέου, δεδομένου ότι η τελική κρίση περί της ανεξαρτησίας γίνεται κατά το στάδιο του ποιοτικού ελέγχου, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 27 του παρόντος νόμου.

9. Ο νόμιμος ελεγκτής ή το ελεγκτικό γραφείο έχει υποχρέωση να περιγράφει αναλυτικά, στα Φύλλα Εργασίας, όλους τους κινδύνους για την ανεξαρτησία του, καθώς και τα μέτρα που λαμβάνει για τον περιορισμό των κινδύνων σε ανεκτό βαθμό.
10. Με Κανονιστικές Πράξεις της ΕΛΤΕ μπορεί να ρυθμίζονται, εξειδικεύονται και ερμηνεύονται:
 - ✚ θέματα που αναφέρονται στους κινδύνους και τα πρόσφορα μέτρα των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου,
 - ✚ καταστάσεις κατά τις οποίες τεκμαίρεται η υπονόμηση της ανεξαρτησίας,
11. καταστάσεις και συγκεκριμένα πρόσφορα μέτρα τα οποία, εφόσον ληφθούν και υλοποιηθούν, είναι δυνατόν να άρουν την απαγόρευση, που τίθεται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου.

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ χρόνια έχει αυξηθεί πολύ η σημασία του εσωτερικού ελέγχου στη λειτουργία των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Με την εφαρμογή στις ΗΠΑ του νόμου Sarbanes Oxley το 2002 και τις αυστηρότατες κυρώσεις που συνεπάγεται η μη τήρησή του από τις μητρικές επιχειρήσεις αλλά και τις απανταχού στον κόσμο θυγατρικές αυτών, τα περιθώρια για οποιαδήποτε μορφή ατασθαλίας έχουν εκμηδενισθεί.

Το φαινόμενο αυτό εξαπλώνεται και σε άλλες μη αμερικανικές επιχειρήσεις, που ζητούν οικειοθελώς να εφαρμόσουν τους ελεγκτικούς μηχανισμούς που προβλέπει ο νόμος αυτός. Άραγε πρόκειται για ενσυνείδητη απόφασή τους να εφαρμόσουν ισχυρούς εσωτερικούς ελεγκτικούς κανόνες; ή μήπως εξαναγκάστηκαν να υπακούσουν στις σύγχρονες απαιτήσεις; όποια και αν είναι η αλήθεια, είναι πολύ μεγάλος ο θόρυβος που προκάλεσε η πτώση εταιρειών κολοσσών που κατέρρευσαν «εν μία νυκτί» λόγω μη ύπαρξης αυστηρών ελεγκτικών μηχανισμών.

Ο ελεγκτικός αυτός ρόλος ανατέθηκε στον εσωτερικό έλεγχο της κάθε επιχείρησης. Πολλές επιχειρήσεις πρόσθεσαν στα οργανογράμματά τους τέτοιες θέσεις εσωτερικών ελεγκτών, συνήθως αναφερόμενων στην οικονομική διεύθυνση.

Η οικονομική διεύθυνση με την υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου μπορεί και πρέπει να αποτελέσει ισχυρό και αποτελεσματικό εργαλείο στα χέρια των διοικήσεων για την αντιμετώπιση των προαναφερθέντων κινδύνων. Προσοχή όμως! Ο έλεγχος και οι κανόνες που αυτός συνεπάγεται δεν αποδίδουν πυροσβεστικά αλλά προληπτικά μόνο, έχοντας αρχικά δημιουργήσει εξ αρχής ισχυρό πλέγμα κανόνων και κυρίως έχοντας καθιερωθεί στη συνείδηση διοίκησης και προσωπικού ως καθημερινή εργασιακή πραγματικότητα και όχι ως αναγκαίο κακό.

Ένα δεύτερο όπλο της οικονομικής διεύθυνσης στην προσπάθεια αυτή είναι το λογιστήριο. Ένα επαρκώς στελεχωμένο και σωστά οργανωμένο λογιστήριο, σε συνδυασμό με την παρουσία ανεξάρτητου εσωτερικού ελεγκτή, παρέχει όλα τα εχέγγυα για την επιτυχή αντιμετώπιση σοβαρών κινδύνων, π.χ. περιπτώσεις διαφθοράς και ταυτόχρονα ενδυναμώνει την υγιή εικόνα της επιχείρησης στα μάτια των μετόχων και προσελκύει νέους υποψήφιους επενδυτές.

Οι σύγχρονες επιχειρήσεις χωρίζουν τον κύκλο δραστηριοτήτων τους σε επτά μικρότερους κύκλους. Στη συνέχεια παραθέτουμε για κάθε κύκλο εξ αυτών, πως μπορεί το οικονομικό τμήμα με ισχυρό λογιστήριο και εσωτερικό έλεγχο να ελέγξει την πορεία της επιχείρησης και ταυτόχρονα να αποτρέψει λάθη και παραλείψεις με πιθανές σημαντικές συνέπειες στην εύρυθμη λειτουργία της κάθε επιχείρησης.

α) Κύκλος πωλήσεων και εκπτώσεων. Είναι γνωστή η διαμάχη της διεύθυνσης πωλήσεων με την αντίστοιχη οικονομική για την πολιτική που θα ακολουθήσει η επιχείρηση, ιδιαίτερα όσο αφορά στην κατάρτιση τιμοκαταλόγου και εκπτώσεων. Το λογιστήριο με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των νέων υποψήφιων συνεργατών εξασφαλίζει ότι είναι υγιείς οργανισμοί.

Με τη συνεχή παρακολούθηση των παροχών σε αυτούς ειδοποιεί για τυχόν αποκλίσεις από τον αρχικό προϋπολογισμό. Εδώ, εισέρχεται ο εσωτερικός έλεγχος για να ελέγξει συμβόλαια και συμφωνίες. Απολογιστικά, το λογιστήριο ελέγχει ότι οι παροχές που δόθηκαν έφεραν την αναμενόμενη κερδοφόρα ανάπτυξη και το πολυπόθητο μερίδιο αγοράς, πολύ χρήσιμη πληροφορία στα χέρια κάθε διοίκησης.

β) Κύκλος αγορών. Ο ρόλος του οικονομικού τμήματος είναι και εδώ πολλαπλός. Σημαντικό μέρος καταλαμβάνει, με όχημα τον εσωτερικό έλεγχο, η διενέργεια διαγωνισμών, συνήθως σφραγισμένων, για την επιλογή της οικονομικότερης προσφοράς για αγοραζόμενα είδη και υπηρεσίες.

Το λογιστήριο παρακολουθεί και σε τακτικά διαστήματα πραγματοποιεί συμφωνία υπολοίπων και εξασφαλίζει αποφυγή λαθών, διπλών χρεώσεων και πληρωμών. Τέλος, με την εξόφληση των προμηθευτών στους αρχικά συμφωνηθέντες χρόνους και όρους, εξασφαλίζει υγεία στις χρηματοροές της επιχείρησης (Cashflow), δείκτης που γίνεται ολοένα και πιο σημαντικός για την πιστοληπτική ικανότητα των επιχειρήσεων.

γ) Παραγωγή και αποθέματα. Το λογιστήριο καταρτίζει λεπτομερώς τον προϋπολογισμό του κόστους και της φύρας παραγωγής και έτσι εντοπίζει τους λόγους αποκλίσεων. Κατόπιν, παρακολουθεί τη διακίνηση των αποθεμάτων, τηρώντας τις φορολογικές διατάξεις για τη διακίνηση και την τιμολόγηση αγαθών και υπηρεσιών. Ο εσωτερικός έλεγχος μαζί με το λογιστήριο διενεργούν απογραφές αποθεμάτων κατά διαστήματα και στο τέλος του έτους προ της κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και έτσι εξασφαλίζουν την ορθότητα αυτών.

δ) Πάγια περιουσιακά στοιχεία. Το λογιστήριο είναι ο τηρητής της εταιρικής περιουσίας σε ό,τι αφορά τα ενσώματα αλλά και τα άυλα περιουσιακά στοιχεία της. Ο εσωτερικός έλεγχος μεριμνά για την ορθή διαδικασία της απόκτησής τους.

Το λογιστήριο αναλαμβάνει να τα τηρεί σε ξεχωριστό μητρώο φροντίζοντας για τη διαρκή συμφωνία τους με τα λογιστικά βιβλία. Τέλος, εσωτερικός

έλεγχος και λογιστήριο προβαίνουν ανά 3 - 5 έτη σε φυσική απογραφή με σκοπό τον έλεγχο για την αποφυγή υπεξαιρέσεων.

ε) Μισθοδοσία. Καθώς το έξοδο της μισθοδοσίας και των λοιπών παροχών ανέρχεται σε 60%-70% των λειτουργικών εξόδων οποιασδήποτε επιχείρησης, ο ελεγκτικός ρόλος του λογιστηρίου καθίσταται ιδιαίτερα σημαντικός, κυρίως για το κράτος.

Σημαντικότερη είναι η ευθύνη του για τον ορθό υπολογισμό και την υποβολή των απαιτούμενων από το νόμο δηλώσεων ασφαλιστικών κρατήσεων και φόρων αλλά και την έγκαιρη καταβολή αυτών στις αρμόδιες ΔΟΥ.

στ) Λειτουργικά συστήματα. Στην εποχή μας που είναι βασισμένη στην ηλεκτρονική πληροφόρηση, το Οικονομικό τμήμα οφείλει να ελέγχει συνεχώς τις πληροφορίες που προκύπτουν από τα συστήματα.

Το Λογιστήριο διενεργεί καθημερινές συμφωνίες συστημάτων με υποσυστήματα, ενώ ο εσωτερικός έλεγχος εξασφαλίζει περιορισμένη πρόσβαση ανά χρήστη σε ευαίσθητα αρχεία και δεδομένα για τη λειτουργία της επιχείρησης.

ζ) Προετοιμασία Οικονομικών καταστάσεων. Αποτελεί ίσως το σημαντικότερο τομέα ευθύνης του οικονομικού τμήματος και πιο συγκεκριμένα του λογιστηρίου.

Απευθύνεται και μέσω αυτών ενημερώνει για την υγεία ή μη της επιχείρησης τους μετόχους, τη διοίκηση και το προσωπικό, το κράτος, τις συνεργαζόμενες αλλά και τις αντίπαλες επιχειρήσεις.

Για την προετοιμασία των τελικών οικονομικών καταστάσεων και την υποβολή της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος το κράτος δίνει περιθώριο τεσσάρων μηνών στις ΑΕ από το τέλος της χρήσης αναγνωρίζοντας την ανάγκη για επανέλεγχο και ορθότητα. Το λογιστήριο οφείλει στο διάστημα αυτό να επανελέγξει κάθε λογαριασμό, να συμφωνήσει κάθε πελάτη και προμηθευτή, να διενεργήσει τις απογραφές τέλους χρήσης.

Εν ολίγοις, να εκτελέσει όλα τα βήματα ελέγχου και συμφωνιών που αναφέραμε πιο πάνω. Και ο εσωτερικός έλεγχος οφείλει στο ίδιο διάστημα να πραγματοποιήσει εκτεταμένους ελέγχους σε όλους αυτούς τους τομείς, εξασφαλίζοντας την ορθότητα και την εγκυρότητα των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων.

Και όμως, το λογιστήριο και ο εσωτερικός έλεγχος από μόνα τους δεν αρκούν... Ο χρυσός κανόνας παραμένει: Κάθε στέλεχος της επιχείρησης, σε οποιοδήποτε τμήμα και να εργάζεται, είναι ο ίδιος ένας ακόμα εσωτερικός ελεγκτής, του εαυτού του αλλά και των συναδέλφων γύρω του.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ

- Στο Διεθνές Ελεγκτικό Πρότυπο 240 ορίζεται ως απάτη η εσκεμμένη πράξη της Διοίκησης, στελεχών της ή τρίτων με σκοπό την παρερμηνεία των οικονομικών καταστάσεων, εκθέσεων ή αναφορών της.

Συνήθεις απάτες

- Παραποίηση, νόθευση στοιχείων
- Συγκάλυψη ή παράλειψη συναλλαγών
- Παράλειψη σημαντικών γεγονότων

Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΠΑΤΗΣ

- Η πίεση που αντιμετωπίζει το άτομο
- Η ευκαιρία να διαπράξει την απάτη (όχι εσωτερικός έλεγχος, αναποτελεσματικό ΔΣ, ατιμωρησία, έλλειψη ηθικής)
- Η εκλογίκευση της απάτης

ΛΟΓΟΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

- Ανταγωνισμός
- Πίεση ικανοποίησης στόχων
- Πολιτική κινήτρων (BONUS ΓΙΑ ΚΕΡΔΗ)
- Σύνθεση ΔΣ
- Πρόεδρος ΔΣ+ Διευθύνων Σύμβουλος= ίδιο πρόσωπο
- Ρυθμός ανάπτυξης και μέγεθος επιχείρησης
- Έλλειψη εξειδίκευσης εξωτερικού ελεγκτή

ΤΕΛΙΚΑ

Ο ελεγκτής πρέπει να αποκαλύψει απάτη και εάν υπάρχουν εμπόδια στον έλεγχο να αποχωρήσει από την ανάθεση ελέγχου.

Σύμφωνα με το economics, τα μεγάλα εταιρικά σκάνδαλα που έχουν εμφανιστεί τις τελευταίες δεκαετίες στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία, έχουν έλθει να προσθέσουν μια νέα μορφή κινδύνου στο χρηματοοικονομικό σύστημα: την παραποίηση λογιστικών καταστάσεων.

Το έντονα ανταγωνιστικό οικονομικό περιβάλλον σε συνδυασμό με τις πιέσεις που υφίστανται τα διοικητικά στελέχη των επιχειρήσεων να πετύχουν όλο και μεγαλύτερους στόχους ωθεί πολλές φορές στην αλλοίωση των λογιστικών καταστάσεων.

Η παραποίηση λογιστικών καταστάσεων έχει κλονίσει την εμπιστοσύνη όλων των εμπλεκόμενων φορέων στη λειτουργία της αγοράς στις ΗΠΑ κυρίως, αλλά και στην Ευρώπη.

Μεγάλα εταιρικά σκάνδαλα όπως Lucent, Xerox, Enron, Global Crossing, WorldCom, κόστισαν σε επενδυτές, πιστωτές, εργαζόμενους κ.ά. πάνω από 500 δισ. δολ. κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών.

Ο Ian Griffiths (1981) στη λεγόμενη βίβλο του επιχειρηματικού κόσμου αναφέρει ότι η «Δημιουργική Λογιστική είναι το μεγαλύτερο κόλπο μετά το Δούρειο Ίππο».

Σε έρευνα όπου εξετάζουν ποιες πληροφορίες ενδιαφέρουν τους τραπεζίτες να έχουν, ανεξάρτητα από το μέγεθος της εταιρείας, προκειμένου να αποφασίσουν για τη χορήγηση ενός δανείου ή όχι, το 91% απάντησε ότι μια από τις σημαντικότερες πληροφορίες είναι η ελεγκτική αναφορά την οποία μελετούν, μάλιστα, με ιδιαίτερη προσοχή.

Τα μεγάλα ωστόσο, εταιρικά σκάνδαλα έδειξαν ότι στην αλλοίωση των λογιστικών καταστάσεων δεν εμπλέκονται μόνο τα στελέχη διαφορετικού επιπέδου ιεραρχίας μέσα στην επιχείρηση και συνεργαζόμενοι χρηματοπιστωτικοί οίκοι, αλλά και οι ίδιες οι εταιρείες ελεγκτών όπου με τα

λάθη και τις παραλήψεις δεν αξιολογούν πολλές φορές αποτελεσματικά την ακρίβεια και την καθαρότητα των λογιστικών καταστάσεων.

«Μαγειρεύοντας» λογιστικές καταστάσεις

Το ελεγκτικό έργο στην Ελληνική οικονομική σκηνή καταγράφεται με το νόμο (Π.Δ. 226/1992), όπου καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι ελεγκτικές εταιρείες εξετάζουν το κατά πόσο οι ελεγχθέντες λογιστικές καταστάσεις εμφανίζουν «Ακριβοδίκαια» (fairly) την πραγματική οικονομική κατάσταση της επιχείρησης.

Αν και ο σκοπός της ελεγκτικής εργασίας έχει μετατοπιστεί σήμερα από τον εντοπισμό της απάτης στη διαπίστωση της ορθής διατύπωσης των λογιστικών εγγραφών, η ύπαρξη απάτης, δόλου και αμέλειας δεν μπορεί να μην κατέχουν κυρίαρχη θέση στην ελεγκτική εργασία.

Το Αμερικάνικο Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών (American Institute of Certified Public Accountants – AICPA) στο πρότυπο Statement on Auditing Standards (SAS) 99, διαχωρίζει το λάθος που προέρχεται από αμέλεια από το λάθος που έχει ως στόχο την απάτη (Fraud) όπως, απεικονίζεται και στο σχήμα 1, αναφέροντας ότι απάτη είναι «η σκόπιμη παράβλεψη ποσών ή παραποίηση στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις εταιριών».

Η απάτη μπορεί να διαπραχθεί από ένα ή περισσότερους εργαζόμενους οι οποίοι μπορεί να δρουν εν αγνοία της επιχείρησης για προσωπικό όφελος (υπεξαίρεση χρημάτων ή λοιπών περιουσιακών στοιχείων).

Επίσης, η απάτη μπορεί να συμπραχθεί σε συνδυασμό μερικών από τους εργαζόμενους της επιχείρησης με τους εργαζόμενους μιας άλλης επιχείρησης που είναι προμηθευτές ή πελάτες.

Βέβαια, η απάτη μπορεί να διαπράττεται υπό την καθοδήγηση της διοίκησης, με την αλλοίωση των στοιχείων του ισολογισμού, με στόχο τη συγκάλυψη δυσμενών ή μη φανερών αποτελεσμάτων.

Τα στοιχεία του ισολογισμού μπορούν να υπερεκτιμώνται ή να υποεκτιμώνται ανάλογα κάθε φορά με το στόχο που θέλουν να επιτύχουν όπως, παροχή πίστωσης, επίτευξη εξαγοράς ή συγχώνευσης, πληρωμή ή μη μερισμάτων, μεταβολή της τιμής της μετοχής, δόλια πτώχευση, παραπλάνηση των ανταγωνιστών, φοροδιαφυγή κ.ά.

Οι απάτες τις περισσότερες φορές συνοδεύονται από πλαστά δικαιολογητικά (τιμολόγια, φορτωτικές, δελτία αποστολής, μισθοδοσίες, τραπεζικές συναλλαγές κ.ά.), νόθευση των λογιστικών βιβλίων με τη χρήση λογιστικών τεχνασμάτων (αριθμητικά λάθη, παράληψη μεταφοράς ποσών, μη λογιστικοποίηση δεδουλευμένων εσόδων ή εξόδων κ.ά.), αυξομείωση της απογραφής, ή συνεχούς αλλαγής λογιστικής μεθόδου αποτίμησης των αποθεμάτων, παρουσίαση αλλότριων περιουσιακών στοιχείων ως δικά τους, λογιστικοποίηση εικονικών πράξεων και εγγραφών.

Το Διεθνές Ελεγκτικό Πρότυπο Νο 240, που αναφέρεται στις παραποιήσεις και στα λάθη των λογιστικών καταστάσεων, ο όρος παραποίηση αναφέρεται ως η εκούσια, εσκεμμένη ενέργεια από ένα ή περισσότερα άτομα της διοίκησης, των εργαζομένων ή τρίτου μέρους που έχουν ως αποτέλεσμα τη ψεύτικη παρουσίαση (misrepresentation) των λογιστικών καταστάσεων.

Επίσης, στο Διεθνές Ελεγκτικό Πρότυπο Νο 240 ο όρος απάτη (fraud) αποδίδεται με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- (α) Νόθευση ή αλλοίωση των λογιστικών εγγραφών ή των παραστατικών.
- (β) Αλλοίωση των στοιχείων του ενεργητικού.
- (γ) Απόκρυψη ή παράλειψη αναφοράς των επιπτώσεων των παραπάνω καταχωρήσεων ή των αποδεικτικών στοιχείων.
- (δ) Καταχώρηση εικονικών συναλλαγών.
- (ε) Λανθασμένη εφαρμογή των λογιστικών προτύπων και αρχών.

Στις ΗΠΑ στις οποίες έχουν καταγραφεί και οι μεγαλύτερες παραποιώσεις λογιστικών καταστάσεων (σε μεγάλες επιχειρήσεις), ο όρος που χρησιμοποιείται κυρίως είναι «απάτη» (fraud) και ερμηνεύεται ως σκόπιμη αλλοίωση των οικονομικών καταστάσεων.

Ενώ, ως μέσα για την πραγματοποίηση των παραποιώσεων χρησιμοποιούνται διάφοροι μέθοδοι που περιλαμβάνονται στον όρο δημιουργική ή επινοητική λογιστική (creative accounting).

Επίσης, για την ερμηνεία παραποιώσεων που αφορούν τα αποτελέσματα χρήσης αναφέρονται οι όροι «εξομάλυνσή τους» (income smoothing), «ωραιοποίησή τους» και «διαχείρισή τους» (managing earnings).

Το λεξικό Oxford English αποδίδει την έννοια της παραποίησης λογιστικών καταστάσεων ως εγκληματική εξαπάτηση και παραποίηση της αλήθειας με σκοπό την αποκόμιση μελλοντικών ωφελειών.

Το Merriam Webster Unabridged (2002), αναφέρει ότι η παραποίηση λογιστικών καταστάσεων αποτελεί την εσκεμμένη αλλοίωση της πραγματικότητας με να παρασυρθεί κάποιος να συμμετέχει σε κάτι που έχει αξία ή να παραιτηθεί από νόμιμο δικαίωμα.

Το Αμερικάνικο Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών, αποδίδει στο πρότυπο SAS 99 (2004) την παραποίηση λογιστικών καταστάσεων ως «απάτη» μέσα από τη σκόπιμη παράβλεψη λογαριασμών ή παραποίηση αυτών.

Χαρακτηριστικά της λογιστικής απάτης

Ο Rezaee, στο βιβλίο του «Financial Statement FRAUD» (2003) αναφέρει ότι η λογιστική απάτη συμπεριλαμβάνει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- ✚ Νόθευση, παραποίηση ή αθέμιτη τροποποίηση οικονομικών μεγεθών, υποστηρικτικών εγγράφων, ή επιχειρηματικών συναλλαγών.
- ✚ Σκόπιμα εσφαλμένες δηλώσεις, παραλείψεις ή διαστρεβλώσεις γεγονότων, εμπορικών συναλλαγών, λογαριασμών και άλλων σημαντικών πληροφοριών από τις λογιστικές καταστάσεις.

- ✚ Σκόπιμα κακή εφαρμογή, ερμηνεία και εκτέλεση των λογιστικών προτύπων, αρχών και των πρακτικών που χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση και αναφορά οικονομικών και επιχειρησιακών συναλλαγών.
- ✚ Εσκεμμένη παράβλεψη και αποκάλυψη ή παρουσίαση ανακριβών λογιστικών προτύπων, αρχών και πρακτικών.
- ✚ Χρήση λογιστικών τεχνασμάτων για τη διαχείριση παράνομων κερδών.
- ✚ Μεθοδεύσεις λογιστικών τεχνικών που βρίσκονται μέσα στα όρια των νόμων, αλλά είναι εύκολο να μεταβληθούν μέσα από τα «παραθυράκια» αυτών.

Αίτια και Στόχοι της λογιστικής απάτης

Το ελεγκτικά πρότυπα SAS No 47 και No. 82, αναφέρουν ότι κατά τη διάρκεια του ελέγχου ο ελεγκτής θα πρέπει να είναι σε θέση να εκτιμήσει τους παράγοντες εκείνους που ενέχουν αυξημένο κίνδυνο και να εντοπίσει πιθανά προειδοποιητικά σημεία (red flags) στα οποία θα δώσει αυξημένη βαρύτητα.

Επίσης, το ελεγκτικό πρότυπο SAS No. 82 (παράγραφο 16-17) επισημαίνει τρεις βασικές κατηγορίες κινδύνου για την παραποίηση λογιστικών καταστάσεων:

1. Χαρακτηριστικά Διοίκησης. Περιλαμβάνουν διοικητικές ικανότητες, πιέσεις, στυλ, διαθέσεις και στάσεις ως προς τον εσωτερικό έλεγχο και τις διαδικασίες έκδοσης των οικονομικών καταστάσεων. Ύπαρξη τυχόν στενών σχέσεων μεταξύ διοίκησης και ελεγκτών. Παράδειγμα κινδύνου της κατηγορίας αυτής είναι το κίνητρο της διοίκησης να αυξήσει την τιμή της μετοχής ή η πίεση της διοίκησης να δείξει περισσότερα κέρδη στη συνέλευση των μετόχων.
2. Συνθήκες Κλάδου. Περιλαμβάνουν το οικονομικό περιβάλλον που δραστηριοποιείται η επιχείρηση καθώς και νέες θεσμικές απαιτήσεις στη φορολογία ή στους λογιστικούς κανόνες. Για παράδειγμα η πρόσφατη αλλαγή που υποχρεώνει τις εισηγμένες επιχειρήσεις να συντάσσουν τις λογιστικές καταστάσεις τους με τα Διεθνή Λογιστικά

Πρότυπα μπορεί να μεταβάλει σημαντικά τις καταστάσεις αυτές (π.χ. τρόπος αποτίμησης παγίων περιουσιακών στοιχείων).

3. Λειτουργικά Χαρακτηριστικά. Περιλαμβάνουν τη φύση και την πολυπλοκότητα των συναλλαγών της επιχείρησης με άλλες επιχειρήσεις και την οικονομική της κατάσταση όπως, για παράδειγμα ταμειακή στενότητα, χαμηλή κερδοφορία, ύπαρξη συσσωρευμένων ζημιών ή η πίεση να αντλήσει περισσότερα κεφάλαια ώστε να διατηρήσει τη χρηματοοικονομική θέση της.

Ο κίνδυνος που υπάρχει οι ελεγκτές να μην εντοπίσουν παραποιήσεις λογιστικών καταστάσεων ελλοχεύει πάντοτε κατά τη διάρκεια του ελέγχου.

Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να αναλυθεί σε τρεις βασικές κατηγορίες:

1. Στον εγγενή κίνδυνο (inherent risk). Ο κίνδυνος αυτός έχει να κάνει με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της επιχείρησης (κλάδος, μέγεθος, κ.ά.) που ελέγχεται.
2. Τον κίνδυνο εσωτερικού ελέγχου. Στην περίπτωση αυτή ο κίνδυνος έχει να κάνει με την εκτίμηση από τον εξωτερικό ελεγκτή του επιπέδου και της αποτελεσματικής οργάνωσης του εσωτερικού ελέγχου.
3. Τον κίνδυνο εκλεκτικών τεκμηρίων. Ο κίνδυνος της μορφής αυτής συνίσταται στην επάρκεια και αξιοπιστία των ελεγκτικών τεκμηρίων που ελήφθησαν υπόψη κατά τη διάρκεια του ελέγχου.

Το τρίγωνο της απάτης περιλαμβάνει τρία σημεία:

1. Τις πιέσεις /κίνητρα (Incentive /Pressure) για τη δημιουργία παραποιήσεων των λογιστικών καταστάσεων.
2. Ευκαιρίες (Opportunity) που ωθούν περισσότερο στην παραποίηση όπως για παράδειγμα ανύπαρκτος εσωτερικός έλεγχος.
3. Συμπεριφορά, αιτιολόγηση (Attitude /Rationalization) δηλαδή, ένα σύνολο ηθικών αξιών που δίνει τη δυνατότητα στα άτομα που εμπλέκονται με την παραποίηση να την αιτιολογήσουν.

Στην Ελλάδα έχουν εμφανιστεί περιπτώσεις παραπλάνησης του επενδυτικού κοινού, μέσω δημοσίευσης ανακριβών στοιχείων, από εταιρείες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, όπου τέθηκαν «υπό επιτήρηση».

Στόχος τους ήταν κυρίως η μείωση των κερδών και της αντίστοιχης φορολογίας, μέσω διόγκωσης των εξόδων ή της αύξησης των εσόδων η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής της μετοχής.

Αποκαλύψεις περιπτώσεων παραποίησης λογιστικών καταστάσεων θα εμφανιστούν και μελλοντικά αν αναλογιστούμε και την εισαγωγή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων για τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών επιχειρήσεις. Σε άρθρο της εφημερίδας Ελευθεροτυπίας (2005) αναφέρεται ότι δύο στις τρεις εισηγμένες εμφανίζουν πλασματικούς ισολογισμούς.

Το θέμα της παραποίησης των λογιστικών καταστάσεων είναι σοβαρό και οι προσεγγίσεις που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν είναι αρκετές, τόσο από πλευράς επιχειρηματικής – λογιστικής προσέγγισης, αλλά και από μακρο-οικονομικής και κοινωνικής άποψης, όσον αφορά τα αίτια και τις επιπτώσεις τους.

Η παραποίηση χρηματοοικονομικών καταστάσεων πέραν του γεγονότος ότι αποτελεί μια παράνομη επιχειρηματική συμπεριφορά, απειλεί και την αξιοπιστία της οικονομικής πληροφόρησης στοιχίζοντας στις επιχειρήσεις σημαντικότερα ποσά.

Η πιθανότητα να εμπλακεί η επιχείρηση σε παραποίηση των λογιστικών καταστάσεων της αυξάνεται όταν ο έλεγχος (εσωτερικό και εξωτερικό) είναι χαλαρός.

Στην αύξηση του φαινομένου της παραποίησης λογιστικών καταστάσεων σημαντικό ρόλο έπαιξε και η αδυναμία εντοπισμού, των παραποιημένων οικονομικών στοιχείων, από τις ελεγκτικές εταιρίες.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα έλλειψης γνώσεων σχετικά με οικονομικές ατασθαλίες, βρίσκουμε στην υπόθεση της Enron όπου η διεθνής ελεγκτική Arthur Andersen ήταν υπεύθυνη για τον οικονομικό έλεγχο της εταιρίας.

Αυτή η υπόθεση έφερε στο φως την αδυναμία των διαδικασιών και των μεθόδων που χρησιμοποιούνται κατά τον έλεγχο.

Γενικότερα, σε περιπτώσεις πτώχευσης επιχειρήσεων, ιδιαίτερα εξαιτίας του φαινομένου της παραποίησης, οι αντιδράσεις της κοινής γνώμης επικεντρώνονται όχι μόνο στα στελέχη της εταιρίας αλλά και στους ελεγκτές και στην αδυναμία εντοπισμού κάποιου λάθους ή απάτης.

Τα μεγάλα εταιρικά σκάνδαλα όπως, στην υπόθεση της Enron όπου η διεθνής ελεγκτική Arthur Andersen βρέθηκε αδύναμη να εντοπίσει τις παραποιήσεις κατά τη διάρκεια του ελέγχου ενδυναμώνουν την άποψη ότι οι ελεγκτές είναι απαραίτητο να βελτιώνουν τις πρακτικές τους προκειμένου να εντοπίζουν οποιοδήποτε πρόβλημα πριν αυτό συμβεί.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ

🇬🇷 ΚΟΣΚΩΤΑΣ – ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΡΗΤΗΣ

Το Σκάνδαλο Κοσκωτά αφορούσε ένα μεγάλο πολιτικό και οικονομικό σκάνδαλο το οποίο κυριάρχησε στην ελληνική πολιτική σκηνή κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1980 και στο ξεκίνημα της δεκαετίας του 1990. Παράλληλα σηματοδότησε, κυρίως, τον αγώνα για τον έλεγχο των Μ.Μ.Ε. και των τραπεζών. Κεντρικό πρόσωπο του σκανδάλου υπήρξε ο τραπεζίτης Γιώργος Κοσκωτάς, πλην όμως ενεπλάκησαν σ' αυτό και κορυφαία κυβερνητικά στελέχη της τότε κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ.

Η αφετηρία του σκανδάλου ήταν οι επιχειρηματικές δραστηριότητες του Γιώργου Κοσκωτά. Ο Κοσκωτάς γεννήθηκε στην Αθήνα, το 1970 μετανάστευσε στην Αμερική και επέστρεψε στην Ελλάδα στα τέλη της ίδιας δεκαετίας. Το 1979, επί κυβερνήσεως Καραμανλή, ανέλαβε Διευθυντής του Συναλλάγματος στην Τράπεζα Κρήτης, παρ' ότι ήταν μόλις 25 ετών. Έγινε γνωστός στο πανελλήνιο στις αρχές της δεκαετίας του '80. Το νεαρό της

ηλικίας του, η γιγάντια περιουσία του και η χαρακτηριστική του εμφάνιση τον έκαναν γνωστό ακόμη και στους τουρίστες που επισκέπτονταν τη χώρα. Ο Κοσκωτάς αγόρασε το 1982 τον δημοσιογραφικό και εκδοτικό οργανισμό «Γραμμή Α.Ε.» από τον Παύλο Μπακογιάννη, και το 1984 αγόρασε το 56% του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Κρήτης (αργότερα έφτασε να κατέχει το 82%), έναντι του ποσού του 1 δισεκατομμυρίου δραχμών. Μαζί με άλλες επιχειρήσεις τις οποίες είχε ενσωματώσει στις κύριες, γινόταν εργοδότης σε περίπου 4.000 εργαζόμενους. Το 1986 είχε επιχειρήσει και την αγορά της Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδας, όμως λόγω αντιδράσεων από τον Τύπο, η κυβέρνηση δεν επέτρεψε τελικά στην πώλησή της. Το 1987 προχώρησε στην αγορά από τον εφοπλιστή Σταύρο Νταϊφά της ΠΑΕ Ολυμπιακός.

Η τότε κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ δεν άργησε να ενισχύσει τις σχέσεις της με τον ραγδαία ανερχόμενο επιχειρηματία. Οι καταθέσεις στην Τράπεζα Κρήτης αυξήθηκαν κατακόρυφα με χρήματα των ΔΕΚΟ (συνολικού ύψους 13 δισεκατομμυρίων το 1988), ενώ πολλοί ανώτατοι αξιωματούχοι του ελληνικού δημοσίου ήταν και επίσημοι συνεργάτες του. Στο μεταξύ οι ευνοϊκές ρυθμίσεις που εξασφάλιζε για τους πελάτες του, διόγκωσαν τις καταθέσεις στην Τράπεζα Κρήτης στα 76,5 δισεκατομμύρια δραχμές.

Από την εκδοτική πλευρά της «Γραμμής Α.Ε.», ο Κοσκωτάς είχε στήσει έναν τυποεκδοτικό κολοσσό, ο οποίος εξέδιδε μία καθημερινή εφημερίδα («24 Ώρες») και 6 περιοδικά, ενώ εξαγόρασε άλλες τρεις αντι-κυβερνητικές εφημερίδες, την «Βραδυνή», την «Εβδόμη» και την ιστορική «Καθημερινή» από την Ελένη Βλάχου το 1986, την οποία έστρεψε πολιτικά προς το ΠΑΣΟΚ. Ταυτόχρονα εκδήλωσε ενδιαφέρον και για την αγορά της «Ελευθεροτυπίας». Η επέκταση αυτή στο χώρο του Τύπου, υπήρξε και το κομβικό σημείο της ανεξέλεγκτης πορείας του. Η κυβέρνηση έβλεπε στο πρόσωπό του έναν πανίσχυρο εκδότη που θα της παρείχε στήριξη, με αντάλλαγμα την πολιτική κάλυψη των δραστηριοτήτων του.

Οι εκδότες των υπόλοιπων μεγάλων ελληνικών εφημερίδων νιώθοντας τεράστια απειλή από τον Γιώργο Κοσκωτά, ξεσηκώθηκαν εναντίον του και άρχισαν να καταγγέλλουν ότι τα χρήματα που αφειδώς ξόδευε ήταν προϊόν

ύποπτων συναλλαγών. Τον Οκτώβριο του 1987 άρχισαν να έρχονται στο φως αποκαλύψεις για το παρελθόν του Κοσκωτά (πλαστογραφίες, φορολογικά αδικήματα, παράνομη εξαγωγή συναλλάγματος κλπ.) Στις καταγγελίες, η κυβέρνηση αρνούταν να κινήσει διαδικασίες για φορολογικό έλεγχο.

Υπό το βάρος των συνεχών αποκαλύψεων, τον Ιούλιο του 1988 ο εισαγγελέας εφετών Δημήτρης Τσεβάς διέταξε έλεγχο στην Τράπεζα Κρήτης. Κι ενώ διατάχθηκε τοποθέτηση προσωρινού επιτρόπου και άρση τραπεζικού απορρήτου προκειμένου να διεξαχθεί η έρευνα, ο τότε αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και Υπουργός Δικαιοσύνης Μένιος Κουτσόγιωργας έφερε τροπολογία στη Βουλή, η οποία άφηνε προνομιακά περιθώρια στον υπό εξέταση επιχειρηματία Γιώργο Κοσκωτά. Επρόκειτο για τον αποκαλούμενο «Κουτσονόμο» (Νόμος 1806/1988), για τον οποίο όπως τεκμηριωμένα αποκαλύφθηκε αργότερα, το αντάλλαγμα ήταν η κατάθεση 2 εκατομμυρίων δολαρίων στο όνομα του Μένιου Κουτσόγιωργα σε ελβετική τράπεζα. Το γεγονός αυτό σήμανε το πολιτικό τέλος του πανίσχυρου υπουργού του ΠΑΣΟΚ. Οι αντιδράσεις σε βάρος του ήταν τόσο έντονες από ολόκληρο το πολιτικό φάσμα, που ούτε του επετράπη από το κόμμα του να κατέλθει ως υποψήφιος στις επερχόμενες εκλογές του 1989, ενώ πλήθαιναν οι φωνές που απαιτούσαν και τη διαγραφή του από το ΠΑΣΟΚ.

Τα ευρήματα του επιτρόπου Σπύρου Παπαδάτου ήταν κόλαφος για τον Κοσκωτά. Αποκαλύφθηκε ότι ο Κοσκωτάς (που πλέον αποκτά το προσωνύμιο «Μεγαλοαπατεώνας») είχε κάνει συνολική υπεξαίρεση από την Τράπεζα Κρήτης του ποσού των 33,5 δισεκατομμυρίων δραχμών. Η υπεξαίρεση των καταθέσεων είχε ξεκινήσει από την εποχή ακόμα που ήταν υπάλληλος στην Τράπεζα. Με τα χρήματα αυτά αγόρασε όλες τις επιχειρήσεις του αλλά και δωροδοκούσε δημόσια πρόσωπα.

Πούλησε στη συνέχεια την Τράπεζα Κρήτης στον όμιλο Αρφάνη - Χιόνη, την «Γραμμή Α.Ε.» στον Γιάννη Αλαφούζο και την ΠΑΕ Ολυμπιακός στον Αργύρη Σαλιαρέλη. Ο τελευταίος τον βοήθησε να διαφύγει από την Ελλάδα, αρχικά στη Βραζιλία και στη συνέχεια στις ΗΠΑ, όπου όμως συνελήφθη και

κρατήθηκε στις φυλακές του Σάλεμ. Εκδόθηκε στην Ελλάδα δύο χρόνια αργότερα. Αποφυλακίστηκε στις 16 Μαρτίου 2001, έχοντας εκτίσει τα 3/5 της ποινής του.

- Οι Ο.Ε.Λ. επιβεβαίωσαν το υπόλοιπο των τραπεζικών καταθέσεων της Τράπεζας Κρήτης μέσω πλαστού extrait που τους έδωσε ο ίδιος ο Κοσκωτάς
- Μόνο οι Ο.Ε.Λ. και ο Κοσκωτάς καταδικάστηκαν ουσιαστικά σε φυλάκιση (για αμέλεια και παράλειψη καθήκοντος)

PROTON BANK

Σοβαρά ερωτηματικά προκαλεί η στάση των ορκωτών λογιστών και των ελεγκτικών εταιρειών στο σκάνδαλο της Proton Bank και των εταιρειών του επιχειρηματία κ. Λαυρέντη Λαυρεντιάδη. Την ώρα που η Proton Bank χρηματοδοτούσε αποκλειστικά την εξαγορά των θυγατρικών εταιρειών της Alaris οδηγώντας στην ουσία χρήματα των καταθετών στις τσέπες του επιχειρηματία, οι ορκωτοί λογιστές που υπέγραφαν τους ισολογισμούς της δεν αντιλαμβάνονταν τίποτα και βεβαίωναν την Τράπεζα της Ελλάδος για το «καλώς έχειν» των οικονομικών της.

Στο πιστοποιητικό του με ημερομηνία 30 Μαρτίου 2011 για τον έλεγχο του ισολογισμού του 2010 της Proton ο ορκωτός λογιστής της ελεγκτικής PriceWaterhouseCoopers (PWC) κ. Κωνσταντίνος Μιχαλάτος αναφέρει ότι κατά τη γνώμη του «οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη την οικονομική θέση της Proton Bank».

Αλλά ούτε και στις 2 Ιουνίου 2011, όταν υπέγραφε αντίστοιχο έγγραφο για το πρώτο τρίμηνο του 2011, ο κ. Μιχαλάτος είδε κάτι επιλήψιμο στα βιβλία της Proton. Βεβαίως την ίδια εποχή ο έλεγχος της Τράπεζας της Ελλάδος αποκάλυπτε όλο το γαϊτανάκι των χρηματοδοτήσεων που είχε στηθεί καταληστεύοντας την τράπεζα.

Σύμφωνα με τους ελεγκτές της κεντρικής τράπεζας, η Proton ήταν η «αποκλειστική τράπεζα» που χρηματοδότησε τις εταιρείες που

εξαγόρασαν τις θυγατρικές της Alaris σε αποτιμήσεις που διενεργήθηκαν από ορκωτούς λογιστές και οι οποίες «εμφανίζουν αδυναμίες». Όπως σημειώνεται στο πόρισμα, από τα δάνεια που εκταμιεύθηκαν από την Proton προς τις θυγατρικές συνολικού ύψους 524 εκατ. ευρώ ποσό τουλάχιστον 490 εκατ. ευρώ μεταφέρθηκε στην Alaris.

Ερωτηθείς ο κ. Μιχαλάτος από «Το Βήμα της Κυριακής» για το πώς δεν κατάλαβε τίποτα αναφέρει ότι «η εκτίμηση των κινδύνων έγινε με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ)», ενώ υποστηρίζει ότι η διαφορά με τον έλεγχο και τα ευρήματα της κεντρικής τράπεζας είναι ότι «η Τράπεζα της Ελλάδος ως εποπτεύουσα αρχή έχει μεγαλύτερη πρόσβαση σε στοιχεία από ό,τι έχει ο ορκωτός λογιστής». «Η εμβέλεια της Τράπεζας της Ελλάδος» προσθέτει «μπορεί να φθάσει και σε τρίτα μέρη και να συνδέσει ποσά και πρόσωπα, πράγμα που εμείς δεν μπορούμε να κάνουμε. Πρέπει να βασιστούμε στα ΔΛΠ». Ωστόσο ο κ. Μιχαλάτος δεν είχε απάντηση στο τι εγγυήσεις προσφέρει στους καταθέτες ο έλεγχος των ορκωτών λογιστών και η υπογραφή τους στους τραπεζικούς ισολογισμούς αν τα ΔΛΠ έχουν τέτοιους περιορισμούς.

Η PWC δεν ήταν η μοναδική ελεγκτική εταιρεία που δεν κατάλαβε τίποτα. Ολα εντάξει τα βρήκε και η έτερη μεγάλη διεθνής ελεγκτική εταιρεία KPMG, η οποία εκλήθη από τον τότε διευθύνοντα σύμβουλο της Proton Bank κ. Αντώνη Αθανάσογλου να κάνει πρόσθετο έλεγχο ειδικά για τις σχέσεις με τη μητρική εταιρεία και τον επιχειρηματία κ. Λαυρεντιάδη των εταιρειών Rovinvest, Ballis, Novo Atreus και Εξέλιξη που αποσχίστηκαν από την Alaris. Η KPMG, που έκανε τον έλεγχο τον Μάρτιο του 2011, βεβαίωσε ότι «δεν προέκυψαν μόνιμοι δεσμοί μεταξύ των εταιρειών αυτών και της Alaris» παρά μόνο «προσωρινές εμπορικές σχέσεις». Βεβαίωσε επίσης ότι η απόσχιση έγινε «βάσει εύλογου τιμήματος» και πως η αποπληρωμή των δανειακών οφειλών τους ήταν «λειτουργικά εφικτή».

Σημειώνεται ότι την εποχή εκείνη αναπληρωτής γενικός διευθυντής στην KPMG ήταν ο κ. Σπύρος Μαρτσέκης, ο οποίος, σύμφωνα με το πόρισμα της Τράπεζας της Ελλάδος, είχε πάρει προσωπικό δάνειο από την Proton Bank ύψους 320.000 ευρώ, με «πολύ ευνοϊκό πρόγραμμα αποπληρωμής»

και με μοναδική εξασφάλιση «ενέχυρο επί προθεσμιακής κατάθεσης 50.000 ευρώ», ύστερα από σύσταση του κ. Αθανάσογλου και του κ. Λαυρεντιάδη, ο οποίος ήταν και κουμπάρος του.

Σύμφωνα με την KPMG, ο κ. Μαρτσέκης, ο οποίος δεν εργάζεται πλέον με την εταιρεία, «δεν είναι ορκωτός λογιστής και δεν έκανε ελέγχους αλλά ασχολείτο με επιχειρηματικά θέματα και ειδικότερα εξαγορές».

Όσον αφορά τον έλεγχο που έκανε στην Proton Bank, πηγές της διοίκησης της εταιρείας αναφέρουν ότι επρόκειτο για «ειδική εργασία» η οποία αφορούσε ελέγχους για να διαπιστωθεί αν κάποια δάνεια δόθηκαν σε σωστή βάση.

Αλλά ούτε ο επίτροπος που είχε ορίσει το Ελληνικό Δημόσιο στην Proton Bank κ. Μανώλης Τσιπικάκης κατάλαβε κάτι. Μάλιστα, σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, είχε αποφανθεί θετικά για την αύξηση των χρηματοδοτήσεων προς τις εταιρείες του ομίλου Alatts εκτιμώντας ότι «καλώς χορηγείται ρευστότητα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις».

ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ

Ο πρώην ισχυρός επιχειρηματίας της "ΑΣΠΙΣ" κατάφερε να βάλει φυλακή όλη του την οικογένεια, η βίλα στο Κεφαλάρι έκλεισε οριστικά τις πόρτες της & τα πάρτι με καλεσμένους τους Κ. Καραμανλή και Γ. Παπαθανασίου αποτελούν ανάμνηση. Ο Παύλος Ψωμιάδης άλλαξε μία για πάντα την αγορά στις ασφάλειες ζωής, τζογάροντας τις οικονομίες 200.000 απλών πολιτών. Επικαλούμενος την ιδιότητά του ως νομίμου εκπροσώπου της "Ασπίς Πρόνοια ΑΕΓΑ" και "Commercial Value ΑΑΕ", προέτρεπε ασφαλισμένους να καταθέσουν ποσά ασφαλίσεων σε προσωπικούς του λογαριασμούς. Η ζημία από την υπεξαίρεση ανήλθε στα 200 εκατ. ευρώ, οι εταιρίες βάρεσαν "κανόνι", ο ίδιος απέκτησε μόνιμη κατοικία στον Κορυδαλλό, ενώ οι ομολογιούχοι παλεύουν ακόμα για τις νόμιμες αποζημιώσεις τους.

Η ίδρυση της Ασπίς Πρόνοια πραγματοποιήθηκε το μακρινό 1944. Το 1945 ξεκινά η λειτουργία της εταιρείας, η οποία εκδίδει το πρώτο ομαδικό ασφαλιστήριο Ζωής στην Ελλάδα.

Το 1971 Ασπίς και Insurance Company of North America ιδρύουν από κοινού την Interamerican Ζωής, ενώ το 1973 η Ασπίς αποχωρεί από το μετοχικό σχήμα της Interamerican Ζωής μεταβιβάζοντας το μερίδιό της στην INA.

Το 1986 ο Παύλος Ψωμιάδης γίνεται κύριος μέτοχος της Ασπίς Πρόνοια, μετά από μεταβίβαση σε αυτόν των μετοχών του Α. Ταμπουρά, ο οποίος αποχωρεί οριστικά. Το 1990 αρχίζει η δόμηση του Ομίλου Ασπίς. Ιδρύονται σταδιακά η ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ Ζημιών, η ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ Αμοιβαίων Κεφαλαίων, η ASPIS BANK και η ΑΣΠΙΣ Χρηματιστηριακή.

Το 1997 εξαγοράζεται η Λαϊκή Ζωής και ενσωματώνεται στην Ασπίς Πρόνοια. Λίγο αργότερα εξαγοράζονται οι εταιρίες Γκοταέρ Ελλάς, Nordstern Colonia Hellas, Nordstern Colonia Hellas Life και η Commercial Union Life A.E.A.Z.

Το 2001 ιδρύεται η Ασπίς Εστία και το 2002 εξαγοράζεται το δίκτυο λιανικής τραπεζικής της ABN Amro στην Ελλάδα. Η Ασπίς Πρόνοια απορροφά την Ασπίς Επενδυτική. Έξι ασφαλιστικές του Ομίλου ενοποιούνται σε μία υπό την ονομασία COMMERCIAL Value A.A.E. Ιδρύεται η Aspisp Leasing. Ιδρύονται οι εταιρίες Aspisp Credit και Aspisp Real Estate. Εξαγοράζεται, παράλληλα, το δίκτυο λιανικής τραπεζικής στην Ελλάδα της Grindlays Bank.

Το 2004 Ασπίς ΑΕΔΑΚ και ABN Amro ΑΕΔΑΚ συγχωνεύονται υπό την επωνυμία Aspisp International ΑΕΔΑΚ. Η Ασπίς Πρόνοια γιορτάζει τα 60 χρόνια συνεχούς λειτουργίας της και γίνεται από τις μακροβιότερες ασφαλιστικές εταιρίες στην Ελλάδα.

Το 2009 στον αέρα βρίσκονται περίπου 1.000.000 ασφαλισμένοι λόγω της ανάκλησης αδείας πέντε ασφαλιστικών εταιρειών. Το ίδιο και το μέλλον 1.000 εργαζομένων σε αυτές.

Συγκεκριμένα, οριστική ανάκληση της άδειας λειτουργίας των ασφαλιστικών εταιρειών ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ ΑΕΓΑ, ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ ΑΕΑΖ, ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΕΕΓΑ (General Union), ΓΕΝΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΑΕΕΓΑ (General Trust) και Γ.Η. ΣΚΟΥΡΤΗΣ ΑΕΕΓΑ, αποφάσισε ομόφωνα Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης που συνεδρίασε, διότι οι εν λόγω εταιρείες δεν ανταποκρίθηκαν στις υποχρεώσεις τους προκειμένου να καλύψουν τα απαιτούμενα περιθώρια φερεγγυότητας, έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους.

Σε σχετική ανακοίνωση επισημαίνεται, ότι: "η ΕΠ.Ε.Ι.Α. από μακρού χρόνου, εξάντλησε όλα τα περιθώρια επίλυσης του προβλήματος δίνοντας επανειλημμένα την ευκαιρία να καλυφθούν τα απαραίτητα περιθώρια φερεγγυότητας. Παρά ταύτα, οι εν λόγω εταιρείες παρουσίαζαν αδυναμία να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους έναντι των ασφαλισμένων τους, αλλά και των εργαζομένων τους.

Αντί να κατατεθούν τα οφειλόμενα ποσά στους συγκεκριμένους λογαριασμούς, στις 16 και στις 18 Σεπτεμβρίου 2009 εμφανίστηκε στην ΕΠΕΙΑ ο κ. Παύλος Ψωμιάδης (Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ) και προς κάλυψη των απαιτούμενων ποσών των τεσσάρων πρώτων εκ των προαναφερόμενων εταιρειών κατέθεσε εγγυητική επιστολή ύψους 550 εκατ. ευρώ της τράπεζας HSBC, η οποία μετά από έλεγχο της Τραπέζης της Ελλάδος αποδείχθηκε ότι δεν είναι γνήσια.

Με βάση το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο η ΕΠ.Ε.Ι.Α. ορίζει επόπτες ασφαλιστικής εκκαθάρισης και ζήτησε από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών να ορίσει Επόπτη Χαρτοφυλακίων Ζωής.

ΔΙΕΘΝΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ

Enron

Το Σκάνδαλο της Enron είναι οικονομικό σκάνδαλο που αναδείχθηκε το 2001 και αφορούσε την ενεργειακή εταιρεία Enron και την ελεγκτική Arthur Andersen. Έπειτα από μια σειρά αποκαλύψεων που αφορούσαν αμφιλεγόμενες λογιστικές πρακτικές που διενεργήθηκαν κατά τη δεκαετία του 1990, η Enron βρέθηκε στο χείλος της χρεοκοπίας το Νοέμβριο του 2001. Μια απόπειρα διάσωσης από μία παρόμοια αλλά μικρότερη ενεργειακή εταιρεία, την Dynegy δεν κατέστη βιώσιμη. Η Enron κήρυξε πτώχευση στις 2 Δεκεμβρίου του 2001.

Καθώς το σκάνδαλο αποκαλυπτόταν, οι μετοχές της Enron σημείωσαν κατακόρυφη πτώση από τα \$90.00 ανά μετοχή σε λιγότερο από 50¢ ανά μετοχή. Κι ενώ η εταιρεία συγκαταλεγόταν μεταξύ των blue chip, αυτή η απρόσμενη εξέλιξη είχε μεγάλο αντίκτυπο στην αγορά. Η βουτιά της Enron σημειώθηκε μετά από την αποκάλυψη ότι πολλά από τα κέρδη και τα έσοδα ήταν αποτέλεσμα συμφωνιών με οντότητες ειδικού σκοπού, εταιρίες περιορισμένης ευθύνης που ήλεγχε. Απόρροια των ανωτέρω ήταν πολλά από τα χρέη και οι απώλειες της εταιρείας να μην εμφανιστούν στις οικονομικές της καταστάσεις.

Επιπροσθέτως, το σκάνδαλο προκάλεσε τη διάλυση της Arthur Andersen, η οποία αποτελούσε μέχρι εκείνη την περίοδο μία εκ των πέντε κορυφαίων ελεγκτικών εταιριών. Ιδιαίτερα ζημιωμένα βγήκαν τα μέλη ποικίλων ομάδων ενδιαφερομένων, όπως μέτοχοι, κράτος, πιστωτές, εργαζόμενοι κ.α.

Στις αρχές του 2001, η επιχείρηση Enron, η μεγαλύτερη εταιρεία εκμετάλλευσης ενέργειας στον κόσμο έδειχνε ασταμάτητη. Η δεκαετής προσπάθειά της να πείσει τους νομοθέτες να αποδεσμεύσουν την αγορά ενέργειας εστέφθη με επιτυχία, ανοίγοντάς της το δρόμο από την Καλιφόρνια στη Νέα Υόρκη. Οι δεσμοί της με την κυβέρνηση Bush της εξασφάλιζαν ευήκοα ώτα στην Ουάσιγκτον. Οι πωλήσεις της, τα κέρδη της και οι μετοχές της εκτοξεύονταν στην κορυφή.

Στις αρχές του 1990, το Κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών πέρασε νομοθετική ρύθμιση που απελευθέρωνε την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Το ίδιο είχε πράξει και για την αγορά φυσικού αερίου μερικά χρόνια νωρίτερα. Η ενεργειακή αγορά που δημιουργήθηκε ευνόησε την ανάπτυξη εταιριών όπως η Enron, ενώ η συνεπαγόμενη μεταβλητότητα των τιμών λόγω του ανταγωνισμού προκαλούσε την αντίδραση παραγωγών και τοπικών διοικήσεων.

Η Enron είχε δημιουργήσει εταιρίες offshore, μονάδες που μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για φορολογικό σχεδιασμό και φοροαποφυγή, εκτοξεύοντας την κερδοφορία της επιχείρησης. Οι ονομασίες αυτών των οντοτήτων ήταν Bob West Treasure, Jedi και Hawaii. Το γεγονός αυτό προλείανε το έδαφος για πλήρη ελευθερία συναλλαγματικού σχεδιασμού, καθώς και πλήρη ανωνυμία που μπορούσε να διασκορπίσει τις απώλειες που η επιχείρηση εξαφάνιζε από τους ισολογισμούς της. Αυτές οι εταιρίες βοηθούσαν την Enron να φαίνεται πιο κερδοφόρα απ'όσο πραγματικά ήταν, ενώ δημιουργήθηκε ένας τεχνητός κύκλος μεταφοράς απωλειών από τα στελέχη. Αυτή η πρακτική εκτόξευσε την τιμή των μετοχών της, κάτι που έδωσε τη δυνατότητα στα στελέχη της να αξιοποιούν εσωτερική πληροφόρηση για να κερδοσκοπούν σε ατομικό επίπεδο. Οι άνθρωποι της Enron γνώριζαν τα πάντα για τους offshore λογαριασμούς της εταιρείας, στους οποίους κρύβονταν οι απώλειές της' παρά ταύτα, οι επενδυτές δε γνώριζαν τίποτα απ'όλα αυτά. Ο Οικονομικός Διευθυντής Andrew Fastow καθοδηγούσε την ομάδα που δημιούργησε τις εταιρίες-οχήματα και αξιοποίησε τις συμφωνίες της επιχείρησης ώστε να εξασφαλίσει για τον ίδιο, την οικογένεια και τους φίλους του εκατοντάδες εκατομμυρίων δολαρίων εγγυημένων εισοδημάτων, εις βάρος της επιχείρησης την οποία έπρεπε να υπηρετεί και τους συμμετόχους της.

Στις 14 Αυγούστου του 2001, ο Jeffrey Skilling, ο γενικός διευθυντής της Enron, πρώην σύμβουλος ενέργειας στην McKinsey & Company ο οποίος συνεργάστηκε με την Enron το 1990, ανακοίνωσε πως θα αποχωρούσε από τη θέση του σε έξι μήνες.

"Οι λόγοι της αποχώρησής μου είναι προσωπικοί...", είπε ο Skilling τότε, "...αλλά δεν μπορώ να τους γνωστοποιήσω.". Παρατηρητές πρόσεξαν πως κατά τους μήνες που έμεναν μέχρι την αποχώρησή του, ο Skilling είχε πουλήσει τουλάχιστον 450.000 μετοχές της Enron σε αξία γύρω στα \$33 εκατομμύρια (παρά το γεγονός ότι κατείχε ακόμη ένα εκατομμύριο μετοχές κατά την ημέρα που έφυγε). Παρά ταύτα, ο Kenneth Lay, πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, διαβεβαίωνε τους αναλυτές πως δεν υπήρχαν λογιστικά, συναλλακτικά, αποθεματικά ή γενικότερα άλλα ζητήματα σε εκκρεμότητα, αναφερόμενος στην αποχώρηση. Επιπροσθέτως, διαβεβαίωσε τους έκπληκτους παρατηρητές της αγοράς ότι δε θα υπήρχαν αλλαγές στην απόδοση της εταιρείας ή στην πορεία της προς την πρόοδο εξαιτίας της παραίτησης του Skilling. Ο Lay ανακοίνωσε επίσης ότι θα αναλάμβανε ξανά ο ίδιος τη θέση του γενικού διευθυντή.

Την επομένη όμως ημέρα ο Skilling παραδέχθηκε ότι ένα πολύ βασικός λόγος της αποχώρησής του από την Enron ήταν η αξία της εταιρείας που κατακυλούσε στην αγορά. Ο αρθρογράφος Paul Crugman, σε σχετική στήλη της NY Times, ισχυρίστηκε ότι η κατάσταση της Enron αντικατόπτριζε τις συνέπειες στην απελευθέρωση της αγοράς και τον παραγκωνισμό των εμποδίων σε αγορές όπως αυτή της ενέργειας. Μερικές ημέρες αργότερα, σε γράμμα προς τον αρθρογράφο, ο Kenneth Lay υπερασπίστηκε την εταιρεία του και τη φιλοσοφία που τη διέπνεε:

«Απώτερος σκοπός της τελευταίας επίθεσης του Crugman για την Enron φαίνεται πως είναι να κιβδηλώσει το σύστημα της ελεύθερης αγοράς, ένα σύστημα που επιτρέπει στους ανθρώπους να λάβουν άφοβα αποφάσεις και να απολαύσουν τους καρπούς της εργασίας, των δεξιοτήτων, της ευφυΐας και της καλής τους πρόθεσης. Προφανώς θα επικροτούσε ένα μονοπωλιακό σύστημα που θα κατευθύνεται ή θα επιχορηγείται από την κυβέρνηση για να λάβει αποφάσεις. Διαφωνούμε καθέτως με τέτοιες απόψεις που αφήνουν αμφιβολίες σχετικά με την ακεραιότητα και την καλή πίστη τέτοιων οργανισμών και των διοικούντων τους. Το παράδειγμα που περιγράφει ο κύριος Crugman ως φρενήρη τροχιά "χρηματοποίησης" (όπως η ηλεκτρική αγορά στην Καλιφόρνια) αποτελεί προϊόν της δικής του αντίληψης για το σύστημα, με ενεργές κυβερνητικές παρεμβάσεις σε κάθε

βήμα. Πράγματι, οι μόνοι κερδισμένοι στο φιάσκο της αγοράς της Καλιφόρνια ήταν οι δημόσιες εγκαταστάσεις στο Λος Άντζελες, το Pasific Northwest και την British Columbia. Η καταστροφή που υπονόμεισε την ευημερία της Καλιφόρνια προέκυψε έπειτα από τον παρεμβατισμό των λίγων, όχι από την αγορά των πολλών.»

Μερικές όμως ημέρες αργότερα, στις 17 Οκτωβρίου του 2001, η Enron ανακοίνωσε ότι τα αποτελέσματα του τρίτου τριμήνου της ήταν αρνητικά, εξαιτίας απρόσμενης χρέωσης περισσότερων από \$1 δισεκατομμυρίων. Η διοίκηση της εταιρείας ισχυρίστηκε ότι οι απώλειες οφείλονταν κυρίως σε επενδυτικές ζημιές, μαζί με χρεώσεις ύψους περίπου \$180 εκατομμυρίων σε λεφτά που ξοδεύτηκαν για την ανοικοδόμηση της προβληματικής μονάδας διευρημένων συναλλαγών.

Στις 28 Νοεμβρίου του 2001, ο χειρότερος εφιάλης της Enron έγινε πραγματικότητα. Η πιστοληπτική της ικανότητα έπεσε στη junk status. Η εταιρεία, έχοντας πολύ λίγα μετρητά για τη λειτουργία της, βρέθηκε μόνη, πνιγμένη στα χρέη. Η τιμή της μετοχής της έπεσε στα \$0,61 στο τέλος της ημέρας των συναλλαγών. "Η Enron αποτελεί πλέον στόχο μιας χρηματοοικονομικής καταιγίδας", όπως έγραψε ένας δημοσιογράφος.

Οι ευρωπαϊκές λειτουργίες της Enron κήρυξαν πτώχευση στις 30 Νοεμβρίου του 2001 και αναζήτησαν προστασία του Κεφαλαίου 11 προστασίας στις ΗΠΑ, δύο ημέρες αργότερα. Εκείνη την περίοδο αποτέλεσε τη μεγαλύτερη πτώχευση στην ιστορία των ΗΠΑ και στέρησε τη δουλειά από 4.000 υπαλλήλους.

Την ημέρα που η Enron πτώχευσε, οι εργαζόμενοί της ενημερώθηκαν πως έπρεπε να μαζέψουν τα υπάρχοντά τους και πως είχαν διορία 30 λεπτών να εκκενώσουν το κτίριο.

WoldCom

Ένα από τα μεγαλύτερα λογιστικά σκάνδαλα στην επιχειρηματική ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών όταν η WorldCom παραδέχθηκε το 2002 ότι

εσωτερικός έλεγχος στην επιχείρηση αποκάλυψε την παραποίηση των αποτελεσμάτων της χρήσεως τα πέντε τελευταία τρίμηνα, με την κατά άνω των 3,8 δισεκατομμυρίων δολαρίων υπερβολή της κερδοφορίας της. Με το ξέσπασμα του σκανδάλου τίθεται υπό αμφισβήτηση η επιβίωση τόσο της Worldcom όσο και της MCI, του κολοσσού των υπεραστικών συνδέσεων στις ΗΠΑ, που εξαγόρασε η πρώτη το 1998. Η WorldCom, στις λογιστικές καταστάσεις της οποίας ήδη διενεργούνταν έρευνες από τις αμερικανικές αρχές, προσπαθούσε να αναδιαρθρώσει το ύψους 30 δισεκατομμυρίων δολαρίων χρέος της. Η δανειοληπτική ικανότητά της είχε υποβαθμισθεί στην κατώτερη δυνατόν κατηγορία ενώ η χρηματιστηριακή αξία της εταιρείας είχε συρρικνωθεί κατά 94%.

Μαζί με την αποκάλυψη του λογιστικού σκανδάλου, η διοίκηση της WorldCom ανακοίνωσε και την απόλυση του γενικού οικονομικού διευθυντή της εταιρείας, Σκοτ Ντ. Σάλιβαν, ο οποίος χάρασσε και εφήρμοζε τη χρηματο-επενδυτική πολιτική της επιχείρησης, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις που, μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων, την ανέδειξαν σε διεθνή κολοσσό από «δευτεροκλασάτη» επιχείρηση έως τα μέσα της δεκαετίας του '90. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την παραποίηση των ισολογισμών αφορά την ένταξη ορισμένων δαπανών, όπως για τη συντήρηση των δικτύων, σε άλλες κατηγορίες, με το «βάπτισμά» τους σε «επενδύσεις», με αποτέλεσμα την απόκρυψη μέρους του λειτουργικού κόστους της εταιρείας. Ο Σκοτ Σάλιβαν ήταν επίσης ο στενότερος συνεργάτης τού επί σειρά ετών διευθύνοντος συμβούλου της εταιρείας, Μπέρναρντ Τζέι Έμπερς, ο οποίος παραιτήθηκε αιφνιδίως λίγο πριν ξεσπάσει το σκάνδαλο. Ο Μπέρνι Έμπερς, διευθύνων σύμβουλος της αμερικανικής τηλεφωνικής εταιρίας WorldCom, καταδικάστηκε το 2005 για συνωμοσία και απάτη. Η λογιστική απάτη ύψους 11 δις δολαρίων, η οποία οδήγησε στην κατακόρυφη πτώση της μετοχής της εταιρίας, είχε καταστροφικές συνέπειες για τον τεράστιο αριθμό επενδυτών. Οι τεράστιες χρηματικές απώλειες που προκάλεσε το σκάνδαλο αυτό, το ανεβάζουν στην πρώτη θέση της καταμέτρησης. Ο Έμπερς δεν έχει το δικαίωμα για αίτηση αναστολής μέχρι τα 85 του χρόνια, το 2028, ωστόσο φαίνεται να ανησυχεί περισσότερο για τη θεική τιμωρία, παρά για την ανθρώπινη.

Parmalat

Στο επίκεντρο του σκανδάλου βρίσκεται μία επιστολή, που υποτίθεται ότι προερχόταν από την Bank of America, με την οποία η τράπεζα επιβεβαιώνει ότι η Bonlat, θυγατρική της Parmalat, με έδρα στις Νήσους Κέιμαν, είχε καταθέσει αξίας τεσσάρων δισεκατομμυρίων ευρώ στην αμερικανική τράπεζα. Ο Φάουστο Τόνα, πρώην γενικός οικονομικός διευθυντής της Parmalat, και ένας από τα δέκα άτομα - συμπεριλαμβανομένης της συζύγου του- υπό κράτηση σήμερα λόγω του σκανδάλου, έχει ήδη δηλώσει στις ανακριτικές αρχές ότι «ωφελήθηκε προσωπικά» με κεφάλαια, τα οποία ανήκαν σε θυγατρικές εταιρείες της Parmalat στο Λουξεμβούργο και αναφέρει ότι ο ιταλικός κολοσσός έπαιρνε «μίξεις» από τον κολοσσό των συσκευασιών Tetra-Pak, κατηγορία την οποία αρνείται ο σουηδικός όμιλος. Τα προαναφερόμενα αποδεικνύουν όμως ότι το σκάνδαλο της Parmalat ίσως δεν είναι αποκλειστικά δικό της. Όπως συνέβη και με το... συγκρίσιμο σκάνδαλο στην αμερικανική Enron, οι εισαγγελικές αρχές θέτουν στο μικροσκόπιο και τους ορκωτούς λογιστές, οι οποίοι ήλεγχαν και υπέγραφαν τους ισολογισμούς της Parmalat.

Η Parmalat ιδρύθηκε την δεκαετία του 1960 στην Πάρμα της Ιταλίας και σύντομα έγινε παράδειγμα επιτυχίας, χάρη στην ευφυΐα τού ιδρυτή της Καλλίστο Τάντσι και -κυρίως- στις επιδοτήσεις τής E.O.K. Από το 1974, η εταιρεία απέκτησε διεθνή υπόσταση, δημιουργώντας θυγατρικές πρώτα στην Βραζιλία και κατόπιν στον Ισημερινό και την Βενεζουέλα. Παράλληλα, έφτιαξε εταιρείες σε χώρες που προσέφεραν φορολογικές διευκολύνσεις (Αυστρία, Ολλανδία, Μάλτα, Λουξεμβούργο, Νησιά Μαν κλπ) κι αργότερα έστησε εγκαταστάσεις σε κάθε λογής "φορολογικό παράδεισο" (Ολλανδικές Αντίλλες, Παρθένες Νήσοι, Νήσοι Κέιμαν κλπ). Μέσα σε ένα τέταρτο του αιώνα αναδείχθηκε σε ένα από τα πιο επιτυχημένα μοντέλα τής φιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης.

Όταν το 1990 η Parmalat έμπαινε στο χρηματιστήριο, ήταν η έβδομη σε μέγεθος ιταλική βιομηχανία και κατείχε την πρώτη θέση παγκοσμίως στην αγορά γάλακτος μακράς διάρκειας. Είχε απλωθεί σε περισσότερες από 30 χώρες και απασχολούσε κάπου 37.000 εργαζομένους. Το 2002 ο τζίρος

της ξεπέρασε τα 7,5 δισ. ευρώ, ποσό μεγαλύτερο από το ΑΕΠ χωρών όπως η Βολιβία, η Παραγουάη ή η Σενεγάλη. Αυτή η απίστευτη επιτυχία χάρισε στον Τάντσι την θέση τού προέδρου της Confidustria (του συνδέσμου ιταλικών βιομηχανιών) και τον τίτλο του πιο επιτυχημένου βιομήχανου, ενώ έκανε την μετοχή τής εταιρείας ένα από τα πιο σίγουρα χαρτιά στο χρηματιστήριο του Μιλάνου.

Όλα καλά, λοιπόν, για την Parmalat. Μέχρι που ξημέρωσε η 11η Νοεμβρίου 2003 και οι ελεγκτές της εταιρείας άρχισαν να ψάχνουν μια περίεργη επένδυση 500 εκατ. ευρώ στην επενδυτική εταιρεία Epiricum, η οποία είχε την έδρα της στα Νησιά Κέυμαν. Η Standard & Poors το πήρε χαμπάρι και υποβάθμισε αμέσως την μετοχή της εταιρείας. Η πτώση άρχισε.

Η επιτροπή κεφαλαιαγοράς αντέδρασε αμέσως και ζήτησε εξηγήσεις. Παράλληλα, κάλεσε την διοίκηση της εταιρείας να διευκρινίσει τον τρόπο με τον οποίο σχεδίαζε να αποπληρώσει τα χρέη της που έληγαν στο τέλος της χρονιάς. Η επέμβαση της επιτροπής αύξησε τις ανησυχίες των επενδυτών και επιτάχυνε την πτώση της μετοχής.

Η διοίκηση παρουσιάστηκε ψύχραιμη και καθησυχαστική. Ανακοίνωσε ότι διαθέτει 3,95 δισ. ευρώ σε ρευστό, κατατεθειμένο στο υποκατάστημα της Bank of America των Νησιών Κέυμαν. Για να αποδείξει τον ισχυρισμό της, εμφάνισε έγγραφο της τράπεζας, το οποίο πιστοποιούσε την ύπαρξη του συγκεκριμένου ποσού. Η επιτροπή ησύχασε και μαζί της ηρέμησαν και οι επενδυτές.

Όμως, λίγες μέρες αργότερα, στις 19 Δεκεμβρίου, έσκασε βόμβα: με δημόσια κοινοποίηση, η Bank of America κατήγγειλε ότι το έγγραφο που είχε παρουσιάσει η Parmalat για τα 3,95 δισ. ευρώ ήταν πλαστό! Οι αρχές δεν δυσκολεύτηκαν να πιστοποιήσουν ότι το περίφημο έγγραφο δεν ήταν παρά ένα ερασιτεχνικά σκαναρισμένο παλιόχαρτο. Η μετοχή βούλιαξε αμέσως. Πάνω από 115.000 επενδυτές χάνουν τα λεφτά τους.

Σύντομα αποκαλύπτεται ότι τα χρέη τής Parmalat ξεπερνούν τα...14 δισ. ευρώ! Χρέη που συγκαλύπτονταν επί χρόνια με τρόπο "α λα Enron": ένα

περίπλοκο δίκτυο υπεράκτιων (offshore) εταιρειών, που η μια μπλεκόταν με την άλλη, φορτωνόταν χρέη και ζημιές, προκειμένου η μητρική εταιρεία να εμφανίζει διογκωμένο θετικό αποτέλεσμα ώστε να αυξάνει την χρηματιστηριακή της αξία.

Οι λογιστές της Parmalat αποδείχθηκαν σαΐνια. Παρ' ότι η καλοστημένη απάτη κρατούσε χρόνια και χρόνια, ο εντοπισμός της ήταν τόσο δύσκολος ώστε ακόμη και την παραμονή του ξεσπάσματος του σκανδάλου η Deutsche Bank απέκτησε το 5,1% των μετοχών της εταιρείας! Ακόμη και τα οικονομικά φύλλα που κυκλοφόρησαν το πρωί της ημέρας κατά την οποία ξέσπασε το σκάνδαλο, πρότειναν την αγορά μετοχών της Parmalat ως "strong buy" (ισχυρή αγορά)!

Το σοκ ήταν τεράστιο. Μαζί με την διοίκηση της εταιρείας, κατηγορήθηκαν μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες (όπως οι περίφημες Grant Thornton και Deloitte & Touche). Μέχρι το 1999, ήταν η Grant Thornton που είχε την ευθύνη ελέγχου των οικονομικών στοιχείων και βιβλίων του ιταλικού κολοσσού. Λίγα χρόνια αργότερα, λόγω της απαίτησης που προβάλλεται από την ιταλική νομοθεσία για την εναλλαγή ορκωτών λογιστών στις επιχειρήσεις σε τακτά χρονικά διαστήματα, η Grant Thornton είχε αντικατασταθεί από την Deloitte & Touche, μία από τις τέσσερις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου διεθνώς. Όμως, η εναλλαγή των ορκωτών λογιστών -πρακτική, η οποία νομοθετήθηκε και στις ΗΠΑ τον Ιούλιο του 2002- φαίνεται ότι... παρακάμφθηκε στην ουσία στην περίπτωση της Parmalat. Και αυτό, διότι η Grant Thornton συνέχισε να ελέγχει τη θυγατρική της Parmalat Bonlat, τουλάχιστον μέχρι την ώρα που η Bank of America ανακοίνωσε ότι το υποτιθέμενο έγγραφο της, η απόδειξη των καταθέσεων των 4 δισεκατομμυρίων ευρώ, ήταν πλαστό, και το κεφάλαιο - απλά, απλούστατα- ήταν ανύπαρκτο. Η «απώλεια» αυτού του κεφαλαίου λειτούργησε σαν χαλί, το οποίο... τραβήχτηκε κάτω από τα πόδια της Parmalat.

Αλλά και μεγάλες τράπεζες (όπως η Citigroup, η Morgan Stanley, η Bank of America και η Deutsche Bank) κατηγορήθηκαν για συμπαιγνεία και χειραγώγηση των επενδυτών. Η υπόθεση έφτασε στα δικαστήρια και η

τελική απόφαση εκδόθηκε μόλις την άνοιξη τού 2011. Ο Τάντσι καταδικάστηκε σε φυλάκιση 8 ετών αλλά το δικαστήριο απάλλαξε και τις 4 τράπεζες από κάθε κατηγορία.

Οι συγκρίσεις του σκανδάλου της Parmalat με αντίστοιχα αμερικανικά – κυρίως της Enron και της WorldCom – δεν τελειώνουν με τις ευθύνες, τις οποίες φέρουν οι ορκωτοί λογιστές.

Lehman Brothers:

Το χρονικό της μεγαλύτερης χρεοκοπίας στις ΗΠΑ

Ήταν Δευτέρα πρωί, στις 15 Σεπτεμβρίου 2008 που η ιστορική επενδυτική τράπεζα (είχε ιδρυθεί το 1850) κατέρρευσε κάτω από το βάρος ζημιών 60 δισ. δολαρίων, κυρίως από "τοξικά" προϊόντα. Ουσιαστικά το τι θα συνέβαινε είχε γίνει αντιληπτό, δύο μέρες πριν στις 13 Σεπτεμβρίου.

Η Lehman Brothers χρησιμοποίησε "παραπλανητικά λογιστικά τεχνάσματα", ώστε να καλύψει την τραγική εικόνα που παρουσίαζαν τα οικονομικά της.

Οι λογιστές της απέκρυψαν προσωρινά από τα βιβλία της, 50 δισ. δολάρια από "προβληματικά περιουσιακά στοιχεία".

Η τακτική ήταν γνωστή υπό την ονομασία "Repo 105", κατά την οποία η Lehman φέρεται να χρησιμοποίησε συμφωνίες επαναγοράς με στόχο την μείωση της μόχλευσης στον ισολογισμό της.

Η πρώτη φορά, που η τράπεζα εφάρμοσε την συγκεκριμένη τακτική ήταν το 2001, όταν η τράπεζα ήταν υπό τον έλεγχο των αρμόδιων υπηρεσιών.

Ο Richard S. Fuld jr, πρώην διευθύνων σύμβουλος της Lehman Brothers, είχε δώσει εκείνη την περίοδο εντολή για απόκρυψη στοιχείων.

Την Πέμπτη 11 Σεπτεμβρίου ο επικεφαλής της Lehman Richard S. Fuld jr προσπάθησε απεγνωσμένα να την πουλήσει. Μετά το κλείσιμο της Wall Street την Παρασκευή 12 Σεπτεμβρίου ο Paulson , που ήταν πεπεισμένος

ότι η Lehman δεν θα μπορούσε να συνεχίσει την πορεία της, πήρε την κατάσταση στα χέρια του. Τη Δευτέρα 15 Σεπτεμβρίου 2008 η Wall Street ξύπνησε με δύο συνταρακτικές ειδήσεις: την πτώχευση της Lehman Brothers αλλά και τη σωτηρία της Merrill Lynch στο "παρά πέντε", με την πώλησή της στην Bank of America.

Αμέσως μετά την είδηση τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια κατέγραψαν απώλειες, με πρώτο του Λονδίνου που έκλεισε με ποσοστιαία μεταβολή προς τα κάτω της τάξης του 4,08%.

Επιπτώσεις υπήρξαν και στην τιμή του πετρελαίου, που σημείωσε πτώση καθώς προκλήθηκαν ανησυχίες ότι τα αυξανόμενα οικονομικά προβλήματα σε παγκόσμιο επίπεδο θα προκαλέσουν περαιτέρω μείωση στη ζήτηση ενέργειας, στρέφοντας τους επενδυτές σε άλλους τομείς.

Άμεσα απάντησε και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα η οποία διοχέτευε 30 δισεκατομμύρια ευρώ στη διατραπεζική αγορά της ευρωζώνης για να στηρίξει τις αγορές.

Παράλληλα, δέκα μεγάλες τράπεζες δημιούργησαν ένα ταμείο 70 δισεκατομμυρίων δολαρίων από το οποίο θα μπορούσαν να αντλήσουν αν κινδύνευαν από προβλήματα ρευστότητας. Σ' αυτό το ταμείο "αντι-πτώχευσης" συμμετέχουν οι αμερικανικές τράπεζες Bank of America, Citibank, Goldman Sachs, JPMorgan Chase, Merrill Lynch, Morgan Stanley, η βρετανική Barclays, η γερμανική Deutsche Bank και οι ελβετικές Credit Suisse και UBS.

Η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση που ξέσπασε το 2008 μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers "φύτεψε" στην ουσία τον σπόρο για τη κρίση κρατικού χρέους, της οποίας ο πιο λεπτός κρίκος ήταν η Ελλάδα, ενώ ακολούθησαν Ιρλανδία και Πορτογαλία.

Σύμφωνα με αναλυτές, ο τότε υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ Henry Merritt "Hank" Paulson, ο τότε πρόεδρος της αμερικανικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (SEC) Charles Christopher Cox και ο τότε κεντρικός τραπεζίτης της Νέας Υόρκης Timothy Franz Geithner την άφησαν επίτηδες να χρεοκοπήσει.

Και όμως κάποιοι πλούτισαν !! Σε άρθρο του στην Washington Post, ο οικονομικός αναλυτής του Neil Irwin τονίζει ότι η πτώση της Lehman ήταν φλέβα χρυσού ύψους 3 δις δολαρίων για δικηγόρους και λογιστές.

Όταν κατέρρευσε η Lehman Brothers, πυροδότησε την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση αλλά και μία φλέβα χρυσού 3 δισ. δολ. για δικηγόρους και λογιστές. Οι τελευταίες εκτιμήσεις των διοικητικών αμοιβών που καταβάλλονται από τη Lehman στις ΗΠΑ και τη Βρετανία δείχνει πόσο μεγάλο έργο είναι να μαζευτούν τα κομμάτια την επομένη της κατάρρευσης της τέταρτης μεγαλύτερης επενδυτικής τράπεζας της Wall Street.

Ο Miller επέκρινε την απόφαση των ρυθμιστικών αρχών να αφήσουν τη Lehman να καταρρεύσει. *«Η Lehman ήταν σεισμικό γεγονός που πυροδότησε μία παγκόσμια πυρκαγιά»* δήλωσε και συμπλήρωσε: *«Οι ενέργειες κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακού 12 – 15 Σεπτεμβρίου ήταν το αποτέλεσμα σοβαρών λαθών»*.

Η χρεοκοπία της Lehman Brothers, οδήγησε στη χειρότερη χρηματοοικονομική κρίση μετά τη Μεγάλη Ύφεση.

Κανείς δεν περίμενε τη Lehman Brothers να καταρρεύσει, ωστόσο τα αίτια του θανάτου της ήταν πολλαπλά. Ο Tony Lomas της PricewaterhouseCoopers Accountants γνωρίζοντας ότι η αγορά του Λονδίνου θα άνοιγε στις 8 το πρωί φοβόταν για το χάος που θα προκαλείτο από την είδηση.

Ακόμη και τώρα, ο ίδιος παραδέχεται ότι δεν μπορεί να πιστέψει, πως οι αμερικανικές αρχές άφησαν την Lehman Brothers να καταρρεύσει, προκαλώντας ένα ντόμινο σε χρηματοπιστωτικές εταιρίες σε όλο τον κόσμο.

Εκείνη την ημέρα ο 56χρονος βρισκόταν στο γραφείο του στο Canary Wharf Tower, "ήμουν δύσπιστος ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να συμβεί".

Τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν εκείνες τις μέρες έχουν περάσει στην ιστορία, ωστόσο ακόμα μας επηρεάζουν. Μέσα σε δέκα εβδομάδες

απολύθηκαν σχεδόν δυο χιλιάδες στελέχη μόνο στο Λονδίνο. Από 2500 χιλιάδες έφτασαν να μείνουν 500 άτομα.

Σήμερα η Lehman Brothers International απασχολεί 500 άτομα και εξακολουθεί να είναι μια τράπεζα , που ρυθμίζεται από την Αρχή Χρηματοπιστωτικών συμπεριφοράς.

ΕΞΑΓΩΓΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

Οι οικονομικοί ελεγκτές πρέπει να έχουν τώρα πια αυξημένα προσόντα έτσι ώστε να μπορούν να φέρουν εις πέρας το δύσκολο έργο τους, λόγω των άπειρων παραμέτρων της παγκόσμιας οικονομίας.

Δεν γίνεται βέβαια να μην αναρωτηθούμε αν αυτά τα προσόντα είναι αρκετά για να κάνουν οι ελεγκτές σωστά τη δουλειά τους. Το επόμενο ουσιώδες ερώτημα είναι αν οι κανόνες που ακολουθούν και οι νόμοι τους βοηθούν αρκετά στο δύσκολο έργο τους. Σίγουρα, στην πλειονότητά τους, οι κανόνες με τους οποίους διεξάγονται οι έλεγχοι εξασφαλίζουν διαφανείς διαδικασίες.

Υπάρχει όμως ή όχι κάποιο σημείο αρκετά ξεκάθαρο μεταξύ του ελεγκτή και ελεγχόμενου και τον περιορισμού της επικινδυνότητας να συναφθεί πελατειακή σχέση μεταξύ τους;

Η Ιστορία μας διδάσκει ότι παρ' όλη την εξέλιξη της Ελεγκτικής Επιστήμης ανά τους αιώνες, είναι αδύνατον να αποτραπεί η εμφάνιση Ελεγκτικών Σκανδάλων.

Αυτό που σίγουρα βοηθάει είναι η υποχρεωτική ύπαρξη ενός Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου. Απαραίτητη είναι επίσης η ανεξαρτησία του Ορκωτού Ελεγκτή. Η ανεξαρτησία του θα πρέπει να ελέγχεται συστηματικά και σε τακτά διαστήματα. Επίσης πρέπει να είναι άμεμπτου ηθικής και τα συμπεράσματά του από τους ελέγχους που θα κάνει, αδιαφιλονίκητα. Αλλιώς τα συμπεράσματα αυτά μπορεί να διαστρεβλωθούν και η ελεγχόμενη εταιρία να καταρρεύσει οικονομικά στο άμεσο μέλλον.

Το 2002 ο Νόμος Sarbanes – Oxley στις ΗΠΑ ήταν η σημαντικότερη νομοθετική πράξη μετά την περίοδο της μεγάλης ύφεσης του 1930 και στην ίδρυση της Αμερικάνικης Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (SEC). Άνοιγε τον δρόμο στην κρατική παρέμβαση στις αγορές τίτλων. Προστάτευε το επενδυτικό κοινό από παράνομες πράξεις των εισηγμένων εταιριών και ενίσχυε τη διαφάνεια και την ανεξαρτησία του εξωτερικού ελέγχου.

Βέβαια ο συγκεκριμένος νόμος δέχθηκε πολλές αρνητικές κριτικές, κυρίως για την υπερβολική αυστηρότητα του νόμου από χρηματοοικονομικούς παράγοντες, οι οποίοι επίσης έκαναν λόγο και για προκλητική παρέμβαση, πολιτική και νομοθετική, στην ελεύθερη αγορά.

Η οικονομική κρίση η οποία μας πλήττει τα τελευταία χρόνια είναι ουσιαστικά πολιτική κρίση εταιρικής διακυβέρνησης. Οφείλεται σχεδόν εξ ολοκλήρου στις αδυναμίες και τη λανθασμένη εφαρμογή της. Κάποια από τα προβλήματα δημιουργούνται από την ανεπάρκεια αυτών που κινούν τα νήματα, ιδιαίτερα στη διαχείριση κινδύνων, από την αποτυχία συνεννόησης μεταξύ ιδιοκτητών και στελεχών εταιριών και των συμφερόντων τους και βέβαια ο ανύπαρκτος ή ανεπαρκής έλεγχος των λειτουργιών των εταιρειών.

Η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση του 2008 οφείλεται αποκλειστικά στην μεγάλη ελεγκτική απάτη με τα δάνεια σε τράπεζες των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Η κατάρρευση της Lehman Brothers ήταν η αρχή του ντόμινο.

Στην Ευρώπη κατέρρευσαν οι ιδιωτικές τράπεζες χωρίς κανείς να αναλάβει την ευθύνη. Για να μην πτωχεύσουν τα κράτη, αναγκάστηκαν να διασώσουν τις τράπεζες.

Επόμενο ήταν μετά από αυτό να πληγεί και το δημοσιονομικό της κάθε χώρας. Τέσσερις χώρες παρουσίασαν τα μεγαλύτερα ελλείμματα: η Ιρλανδία, η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Ισπανία.

Οι υπεύθυνοι μπορεί να μην βρεθούν ποτέ. Σίγουρα ευθύνονται οι κακοί πολιτικοί, αλλά τεράστια ευθύνη έχουν οι ελεγκτές και οι ελεγκτικές εταιρίες και το πιθανότερο είναι να μην τους αποδοθεί ποτέ το μερίδιο τους.

Το βέβαιο είναι πως σε αυτές τις περιπτώσεις τα θύματα είναι οι επενδυτές και οι ανυποψίαστοι πολίτες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✚ Athens Laboratory of Business Administration – Elisabeth Oltheten (Assistant Professor, Department of Finance, University of Illinois at Urbana-Champaign), Θεόδωρος Σούγιαννης (Καθηγητής Λογιστικής, ALBA).
- ✚ Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών – Σχολικό Βοήθημα
- ✚ Ελεγκτική – Πανεπιστημιακές σημειώσεις – Τμήμα Λογιστικής ΤΕΙ Πειραιά – Διδάσκων: Ιωάννης Ν. Βαρβατσουλάκης, PhD, CIA – Πειραιάς 2012
- ✚ Παπαστάθης Π., 2003, “Ο σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος στις επιχειρήσεις - οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του”, τόμος, Α σελ 22
- ✚ Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, Ανάλυση – Ερμηνεία – Δημ. Σταματόπουλος, Παρ. Σταματοπούλου, Γιάννης Σταματόπουλος – 2015
- ✚ Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική – Κων/νος Κάντζος – Εκδόσεις Σταμούλη
- ✚ Financial Statement FRAUD – Zabitollah Rezaee – 2003

Διαδίκτυο

- ✚ Εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ (18/12/2011)
- ✚ Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (2008 / 2009)
- ✚ Εφημερίδα ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ (2008 / 2009)
- ✚ Guardian, Reuters, Washington Post, BBC, ΑΠΕ-ΜΠΕ
- ✚ Economist
- ✚ TIMES — A. Berenson and R. A. Oppel Jr. The New York Times, Oct 28, 2001
- ✚ www.soel.gr Σώμα Ορκωτών Ελεγκτικών Λογιστών
- ✚ www.ifac.org International Federation of Accountants
- ✚ www.elte.org.gr Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχου
- ✚ www.eur-lex.europa.eu Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ✚ <https://el.wikipedia.org/wiki/krisi/simera> Επίσημος ορισμός Οικονομικής Κρίσης
- ✚ <http://en.wikipedia.org>